БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№266 (10020) | 1962 оной ноябриин 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ...ОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ...ЗАРЛАХА ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

...ПСС-эй Центральна Комитедэй ...ээтэ Пленумые 1962 оной нояб... 19-дэ зарлаха тухай шиидхэбэри ...-эй ЦК гаргаба.

...ромышленность, барилга болон ...ө ажахые ударидаха партийна хү...реэ һайжаруулха тухай асуудал ...ай Пленумэй үзэмжэдэ табигдаха. ...хэлшээр Н. С. Хрущев баталаг...

...К-гай Пленумэй хүдэлмэридэ ха...ахын тулада республиканууд, хи...ууд болон областьнуудай партий...оветскэ болон ажахын хүтэлбэ...н хүдэлмэрилэгшэд уригдана.

1962 оной 3-дахи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ:

...ЯБРЬСКА РАЙОН

...РОВ Игнат Тимофеевич — ...едой модо урадхуулагша. ...тал соо даабариинь дүүр... процент болоо. Коммунис ...арник.

...Василий Григорьевич — ...таж», слесарьнүүдэй ...-дахи кварталай дааба... процент дүүргэгдэнхэй. ...алай ударник.

...Анна Лукиничка — һү...шат. Коммунис ажалай ...ара бүриингөө нормо 110 ...этэр дүүргэнэ. Ниитын ...хитэйгээр хабаадалсагша.

...Галина Ивановна — мя...нат. 3-дахи кварталайн... 115 процент эрхим ша... дүүргээ. Эдэбхитэй ажал

...а Александра Нинифоров... ...комбинадай бригадир, 3-...талайнгаа түсэбые 116 ...ргэбэ. Бригадань комму... ...үндэр нэрэ зэргын түлөө

...ШҮҮРЭЙ АЙМАГ

...Жамса Гомбоцыренович — ...нэрэмжэтэ колхозой куку... байгша ондо 110 гектар ...бүриһөө 300 центнер ур...ургатай аад, гектарай ... кукурузын ногоон наб...хуряагаа.

...а Ксенья Яковлевна — ...колхозой тугалшан, энэ ...арталай туршада 39 тугал ...тус бүриинь шэгнүүрые ...дань 270—320 килограмм тушаагаа.

...Евсей Макарович — XXI ...нэрэмжэтэ колхозой саа... ургуулдаг звеное дааг... ондо 103 гектарай га ...0 центнер саахарай свёк...

...ЗДЫН АЙМАГ

... Евдокия Цыденовна — ...ровай нэрэмжэтэ колхо..., энэ оной үнгэрэгшэ 9 ...ада үнеэн бүриһөө дунда ... литр һү һааба.

...Дамба Цыренович — ...совхозой ахалагша хони...ндо зуун эхэ хонин бү...урьга түлжүүлжэ, хонин ... килограмм ноохо хай...

...Даша Цыренович — ...совхозой ахалагша хони...ндэ зуун эхэ хонин бү...урьга абаа.

...дор Сергеевич — «Ок... совхозой жолоошон, урга... үедэ ороохо таряа һү...халай пунктда зөөхэ ... дотороо эгээн түрүүн ... тоһоной заводто һү ...барта һүниндөө хүдэл... центнер таряа бэлэдхэ...ашаа.

...Александр Александро... ...гой совхозой комбай... комбайнаар богонихон ... га таряа баал болгоод, ...таряа суглуулжа сохёо.

...Владимир Титович — ...хозой комбайнер, урга... үедэ «С-6» комбай...тар таряа хадаад, 619 га газарта баал суглуулжа сохиһон байна.

ЯРУУНЫН АЙМАГ

Цыдыпова Цырен-Дулма Базаровна — Нарһатын совхозой һаалишан, байгша оной үнгэрһэн 9 һарын туршада хамта 33266 килограмм һү абаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1898 литр һү һаажа, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргээ.

Эрдынеев Найдан Гармаевич — Яруунын совхозой комбайнер, энэ жэлдэ «С-6» комбайнаар 810 га таряа хуряажа, 6400 центнер ороохо сохёо.

Жалсанов Цыден Очирович — Яруунын совхозой комбайнер, ургаса хуряалгын үедэ совхозойнгоо комбайнер нүхэр Эрдынеевтэй сугтаа хүдэлжэ, хамта 810 га ургаса хуряагаад, 6400 центнер таряа сохёо.

Курмазов Гавриил Андреевич — Яруунын совхозой тракторист, байгша ондо «ДТ-54» түхэлэй трактораар 2412 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн байна.

ЗАГАРАЙН АЙМАГ

Куницкий Савелий Иванович — Шулуутайн леспромхозой бульдозерист, коммунис ажалай ударник, байгша оной 3-дахи кварталайнгаа түсэб 120 процент дүүргээ.

Веретенников Егор Иннокентьевич — Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой слесарь, энэ оной 3-дахи кварталай ажалайнгаа даабарие 128 процент эрхим шанартайгаар дүүргэнхэй.

Димова Гренада Максимовна — XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, байгша оной үнгэрэгшэ үедэ үнеэн бүриһөө 1980 литр һү һааба.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ

Нуждова Евдокия Владимировна — шанаржуулгын фабрикын концентраторщица, ашагта малтамал буйлуулха 1962 оной 9 һарын түсэбые 106 процент дүүргэжэ, үйлэдбэриингөө даалгабарие 109,8 процент хүргөө.

Сорокин Алексей Сергеевич — «Северная» шахтын коммунис ажалай бригадын бригадир, продукци абаха 9 һарынгаа түсэб 103,7 процент дүүргээд, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарие 106 процентдэ хүргөө.

Григорьев Гурьян Николаевич — Холтосон руднигай забойщитуудай бригадир, нүхэ гаргаха байгша онойнгоо 9 һарын түсэб 108 процент дүүргэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даабаряа 121 процент дүүргэнхэй.

Санданов Базарсада Дашеевич — «Коммунизм» колхозой тугалшан, байгша ондо 80 толгой тугал даажа абаад, тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 800 граммаар нэмээгээ.

КАБАНСКЫН АЙМАГ

Елизова Нина Степановна — нэгэдэхи стройтрестын штукатур, байгша оной 3-дахи кварталай түсэбые 137 процент дүүргэһэн байна.

Чирков Иван Сергеевич — Тимлюйгэй цемент-шиферэй заводой машинист, кварталайнгаа даабарие 120 процент дүүргээ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭИ ОРДОН СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Агуухэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство ноябриин 7-до Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо уулзалга хээ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, Д. С. Полянский, Н. С. Хрущев, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй болон РСФСР-эй министрнүүд, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, Советскэ Союзай, элдэб түрэлэй сэрэгүүдэй маршалнууд, түбэй зургаанууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй болон союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй депутадууд, КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, Москвагай городской болон областной партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Совет Армиин, СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой генералнууд, адмиралнууд, офицернүүд, советскэ лётчик-космонавтнууд, наука болон соёл культурын ажал ябуулагшад, Москвагай предприятинуудай, барилгануудай түрүүшүүл, Москва шадарай полинуудай ажалшад, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, СССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд уулзалга дээрэ байгаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, советскэ болон гадаадын оронуудай журналистнууд уулзалга дээрэ байлсаба.

Москвагай, бүхы Россин патриарх Алексей, дээдэ зиндаата шажан эрхилэгшэдэй бусад түлөөлэгшэд мүн лэ байгаа.

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 45 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахаяа Советскэ Союзда ерэһэн гадаадын оронуудай олон тоото айлшад, делегацинууд Съезднүүдэй ордон соо байлсаа.

В. И. Ленин түрүүтэй большевигүүдэй партиин хүтэлбэреэр социалистическэ революцие түрүүлжэ хэһэн, гэгээн гэрэлтэ ерээдүй тээшэ зам табиһан агуухэ совет арадай түлөө нүхэр Н. С. Хрущев духаряа үргөө. Совет арадай габьяа яахадаа һүр жабхалантайб гэхэдэ, тэрэ парти болон Ленинэй уряагаар социалистическэ революци хэһэн байна. Россин экономическа талаараа гээгдэнги байгаашье һаань, бидэнэрэй юумээр дуталдажа, һандарал болон үлэсхэлэндэ дайрагдажашье байгаа һаань, тэдэнэр хүл нюсэгэн, буу зэбсэггүй шахуугаар засагай түлөө, революцие хамгаалхын түлөө, тэмсэлдэ жагсаһан байгаа.

Манай оронойхүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай, интеллигенциин, Коммунис партиин Ленинскэ Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын түлөө, Октябриин илалтануудые хамгаалжа, мүн манай амгалан ажалда, манай илалтануудта ямараар шье халдан оролгые сухарюулан сохихоор хододоо бэлэн байдаг Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөө Н. С. Хрущев духаряа үргөө. Манай ерээдүйн—залуушуулай түлөө, партиин уряае дайшалхы ёһоор дэмжэжэ, коммунизмын түлөө тэмсэлэй эгээн лэ түрүү участогуудта ошодог алдарта Ленинскэ комсомолой түлөө духаряа үргэгдөө.

Удаань ажалшадай уласхоорондын революционно һанал нэгэдэлгын түлөө, социалис оронуудай арадуудай түлөө, баатарлиг Кубын болон Кубын революциин агуухэ вождь Фидель Кастро, тэрэнэй алдарта соратнигууд толгойлогшотой революционно правительствынь түлөө нүхэр Н. С. Хрущев духаряа үргөө.

Социалис байгуулалтын замда ороод, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэреэр социалистическэ общество байгуулжа байһан арадууд тухай, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө, зол жаргалай, газар дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан арадууд тухай нүхэр Н. С. Хрущев халуунаар, зоригжолтойгоор хэлээ.

Уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байна.

Айлшадта концерт харуулагдаа.

(ТАСС).

ЮНЕСКО-гой генеральна конференциин XII сессидэ

г. Париж.

ССР Союзай правительствын үмэнэһөө болон өөрынгөө зүгһөө ЮНЕСКО-гой генеральна конференциин XII сессидэ хабаадагшадые амаршалаад, хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Дэлхэйн бүхы шахуу оронуудай хабаадалсажа байгаа танай конференци хүн түрэлтэнэй общиествын хүгжэлтын гайхамшагта үе сагта үнгэргэгдэжэ байна. Олон миллион хүнүүдтэ тон ехэ хохидол, хашалан зоболон асарһан, хараал шэнгээһэн колониальна системэ һандаран һалажа байнхай. Азиин, Африкын, Латиин Америкын бэеэ даанги шэнэ гүрэнүүд бүрин эрхэтэ арадуудай бүлэдэ найдабаритайгаар орожо байна. Бидэнэр агуухэ социальна хубилалтануудай боложо байһан, замбуулинай дайдые добтолхо арга олгоһон наука, техникын үзэгдөөгүй амжалта туйлажа байһан сагта ажаһуунабди.

Хүн түрэлтэн болбол амар амгалан, эбтэй эетэй ажаһууха, материальна баялигые элбэг дэлбэг болгохын, наукын, культурын, гэгээрэлэй һалбархын, үлэсхэлэн байдалые, үбшэ хабшые болон ном бэшэг мэдэхэгүйе огтолон усадхахын тулада манай дэлхэйн баялигые ашаглаха бүхы арга боломжотой.

Мүнөө үедэ эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ, элдэб социальна системэнүүдтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон һууха, бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд дүүрэнээр буу зэбсэг хуряаха гэһэн зорилгонуудһаа бэшэ ондоо шухала зорилго хүн түрэлтэнэй урда байхагүй.

Бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд дүүрэнээр буу зэбсэг хуряалгые бэелүүлээ һаа, тон ехэ зөөри үлүү гараха һэн, тэрэ зөөрие арад зоной ажана тэнюун байдалые эрид һайжаруулха, наука болон культурын һалбархын түлөө, экономическа талаараа һалбарангибэшэ орон гүрэнүүдэй шухала эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор хэрэглэжэ болохо байгаа бшуу. Тиимэһээ бүхы түрүү хүн түрэлтэн, бүхы үнэн сэхэ хүнүүд мүнөө үеын эдэ агуухэ асуудалнуудые шиидхэхын, эб найрамдал бэхижүүлхын, бүхы арадуудай һалбаран хүгжэхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлөө нэгэдүүлхэ ёһотой.

Иимэ ушар байдалай үедэ уставайнгаа ёһоор хүнүүдэй ухаан бодолдо эб найрамдалые хамгаалха үзэл сурталые түрүүлхэ, дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы оронуудай арадуудай хоорондо хани барисаа, харилсан үгэеэ ойлголсохо хэрэгые хүгжөөхэ ябадалда туһалха гэһэн зорилготой ЮНЕСКО-гой үүргэ дээшэлнэ.

Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын нарин хиналта доро бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд дүүрэнээр буу зэбсэг хуряалгые түргөөр бэхижүүлхын түлөө, ямаршье түхэлтэй колониализмые огтолон усадхахын түлөө, наукын, культурын, эрдэм гэгээрэлэй талаар уласхоорондын харилсан туһалалсалгые үргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хэзээдэшье бэлэн байха гэжэ генеральна конференцидэ хабаадагшадые найдуулха хүсэлтэйб.

Хүндэлэгшэ **Н. ХРУЩЕВ.**

МОСКВА, 1962 оной ноябриин 6.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые һунгаха тухай

РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудай түлөөлэлгын болзорой дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоохонь:

1. Автономно республиканууда Верховно Соведэй Президиумүүд, ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай, областьнуудай, Москвагай болон Ленинградай городуудай Соведүүдэй, автономно областьнуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй, национальна округуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудай һунгалтые 1963 оной февраль—марг һаранудта үнгэргэхэ болобо.

2. РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй, арадай заседательнуудай шэнэ составай һунгагдатар, 1962 оной ноябрь—декабрь соо һунгагдаһан РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудай түлөөлэлгын болзорые һунааха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 оной ноябриин 9.

СССР Куба хоёр хэтэ мүнхэдөө хамта!

Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн үдэр КПСС-эй ЦК-гай Президиум Кубада байһан А. И. Микоянда аха дүүгэй үнэн зүрхэнэй амаршалга болон һайн һайхан юрөөл эльгээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Президиум хадаа Кубын революциин алдарта вождь—нүхэр Фидель Кастрые Октябриин илаһан агуухэ үдэрөөр хани халуунаар үнэн зүрхэнһөө амаршалхые, тэрэнэй ханинар болон дайшалхы нүхэдтэнь зүрхэ сэдьхэлэй амаршалга хүргэхые А. И. Микоянине гуйһан байна. Империализмын хара аашануудһаа революциин түйлалтануудые хамгаалха тэмсэлдэ, марксизм-ленинизмын агуухэ революционно үзэл сурталые мандуулхын түлөө тэмсэлдэ Москва болон Гавана, Советскэ Союз болон Куба хэтэ мүнхэдөө хамта гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй бэшэг соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй А. И. Микоянда эльгээһэн бэшэгые бүхы газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһан дээгүүр хэблэн гаргаба гэжэ Гаванаһаа мэдээсэнэ. «Куба СССР хоёр империализмда эсэргүү ябадалдаа ами нэгэн»— гэжэ гаршагтайгаар «Мундо» газетэ энэ бэшэгые толилбо. «Марксизм-ленинизмын һалбаран мандахын түлөө тэмсэлдэ Куба СССР хоёр нэгэн һаналтай» гэһэн гаршагтайгаар «Ой» газетэ түрүүшынгээ хуудаһан дээрэ толилбо. «Империалистнуудай хара аашануудай урда СССР Куба хоёр нэгэ адли һаналтай» гэжэ «Революсьон» газетэ тэмдэглэнэ.

«Кубын болон Фиделиин түлөө Хрущев хундага үргэбэ». гэһэн ниитэ гаршагтайгаар Октябриин 45 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, Кремль соо болоһон уулзалга тухай мэдээсэлнүүдые «Ой», «Мундо» газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһанда толилбо.

КПСС-эй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ГЭШҮҮД НҮХЭР ЯНОШ КАДАРТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд нүхэд Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов Венгриин Хүдэлмэришэдэй социалис партиин Нэгэдэхи секретарь, Венгриин Хүдэлмэришэн-Таряашадай Революционно правительствын Түрүүлэгшэ нүхэр Янош Кадартай ноябриин 8-да уулзалга хэбэ.

Энэ уулзалгада хабаадагшад алишье таладаа хамаатай олон асуудалаар һанамжануудаа хэлсэбэ.

Хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар нэгэн адли һаналтай байһан, хани халуун оршон байдалда энэ уулзалга үнгэрөө.

Литература болон искусствын талаар Ленинскэ шан олгохо комитедһээ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи литература болон искусствын талаар Ленинскэ шан олгохо комитет хадаа 1963 оной Ленинскэ шанда табигдаһан хүдэлмэринүүдые абалга энэ жэлэй ноябриин 30-да дүүрэхэ гэжэ мэдээсэнэ.

1962 оной июниин 15-һаа урагша хэблэгдэһэн, олоной урда харуулагдаһан гү, али гүйсэдхэгдэһэн литературын, искусствын, журналистикын, публицистикын зохёолнуудые Ленинскэ шан олгохоор табижа болохо.

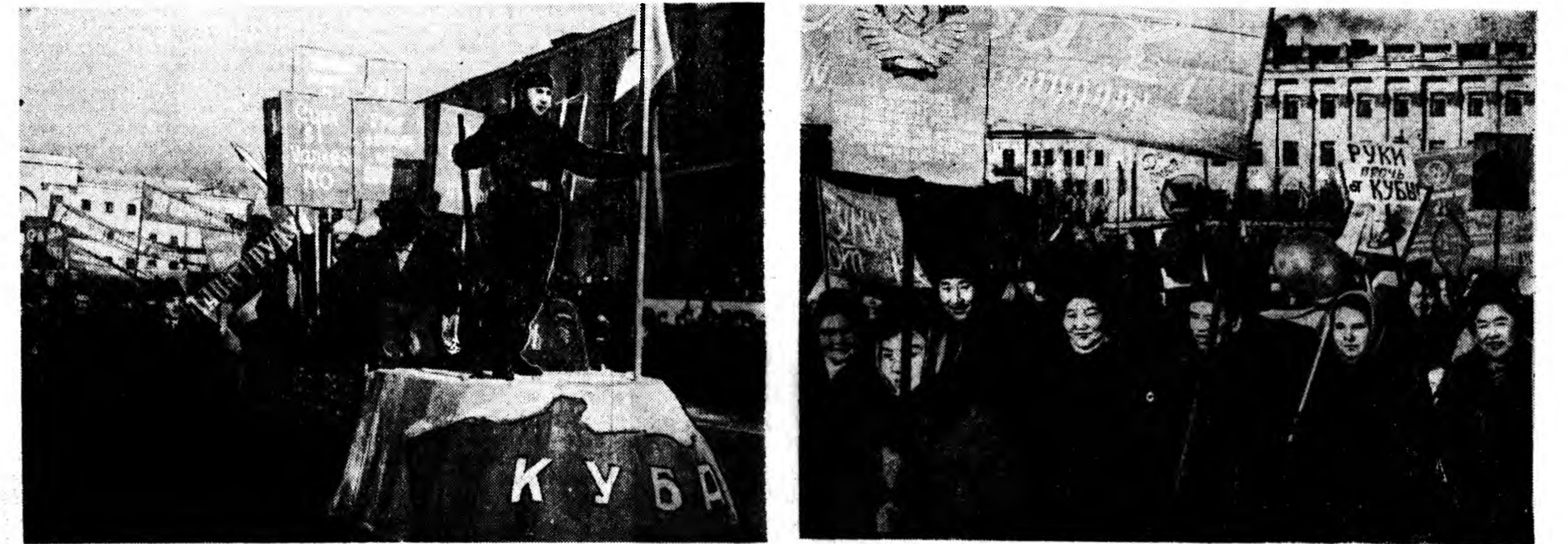

Улаан-Үдэ хотын ажалшадай демонстраци.

Л. ХАНДУРОВАЙ фото.

БУРЯАД ОРОНОЙ БУЛАН ТОХОЙ БҮХЭНДЭ

(Түгэсхэл Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Бурков Александр Яковлевич — Большереченскэ загаhа үсхэбэрилгын заводой хүдэлмэрилэгшэ, ажалдаа ехэ бүтээсэ туйлажа, байгша оной 3-дахи кварталай түсэбые 120 процент дүүргэбэ.

Корытова Анна Филипповна — Кабанскын совхозой hаалишан, байгша оной 9 hарын туршада 27823 килограмм гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 1995 килограмм hү hаагаа.

Третьякова Агафья Ефимовна — Кабанскын совхозой шубуушан, энэ оной үнгэрэгшэ 9 hарада хамта 145 мянган үндэгэ гэхэ гү, али тахяа бүриhөө 95 үндэгэ абаа.

Плисовской Александр Егорович — Байгалай совхозой комбайнер, энэ жэлдэ «СК-3» комбайнаар 520 гектар таряа хуряажа, 4843 центнер ороohо сохижо абаа.

ХЯАГТЫН АЙМАГ

Потапова Полина Вавиловна — Погранична совхозой hаалишан байгша ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2173 литр hү hаагаад байна.

Колодина Лидия Пантелеймоновна — ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэн 3-дахи кварталай түсэбые 115 процент дүүргээд, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ

Кондратюков Николай Михайлович — Суулгын совхозой кукурузашан, 300 гектар газарай га бүриhөө 431 центнер ногоон набша намаа, hүн эдеэтэй буурсаг ургуулжа шадаа.

Жанаев Дамба Жанаевич — Суулгын совхозой кукурузашан, байгша ондо 266 гектар таряалангай га бүриhөө 443 центнер кукурузын ногоон набша намаа hүн эдеэтэй буурсагтайгаар абаhан байна.

Челночков Пантелеймон Петрович — «Коммунизм» колхозой комплексно бригадын бригадирай туhалагша, 1962 ондо 1358 гектар таряалангай га бүриhөө 26,5 центнер ургаса хуряагаа.

Кушнарев Терентий Сазонович — «Знамя Ленина» колхозой комбайнер, энэ жэлдэ ургаса хуряалгын үедэ «С-6» комбайнаар 412 гектар таряа хадажа, 6374 центнер ороohо сохёо.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГ

Архаров Петр Иванович — Байгалай леспромхозой жолоошон, «МАЗ-501» автомашинаар модо зөөхэдөө 3-дахи кварталайнгаа түсэб 140 процент дүүргэв.

Новолоцкий Илья Семенович — ЖБК-гэй Таловска заводой бетонщигуудай бригадир, байгша ондо 3-дахи кварталай түсэбые 115 процент дүүргээд, бултадаа коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Саган Александр Федорович — Татауровай механизаторнуудай училищиин мастер, ургаса хуряалгын үедэ «Прибайкалец» колхоздо хүдэлжэ, «СК-3» комбайнаар 597 гектар таряа хуряагаад, 4049 центнер ороohо сохиhон байна.

Спирина Прасковья Макаровна — «Прибайкалец» колхозой hаалишан, жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1921 литр hү hаанхай. Мүноо коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Тараканова Галина Евгеньевна — «Путь к коммунизму» колхозой hаалишан, жэлэй 3 кварталай туршада үнеэн бүриhөө 885 литр hү hаагаад, харин жэлэй эхинhээ хойшо 1918 литр hү үнеэн бүриhөө абаа.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ

Аюшеев Павел Жамьянович — Саянай совхозой кукурузашан, 1962 ондо 120 га таряалангай га бүриhөө 1060 центнер кукурузын ногоон набша намаа абажа, 2520 тонно силос дараа.

Пешухов Аюша Хоборкович — «Восточные Саяны» колхозой мал адуулагша, байгша ондо зунай бэлшээриин үедэ 122 толгой үхэр хаража, тус бүриинь шэгнүүрые 1129 граммаар нэмээгээ.

Жербаева Еша Доржиевна — Саянай совхозой hаалишан, даажа байhан үнеэн бүриhөө жэлэй эхилhэнhээ хойшо хамта 31985 килограмм hү hаагаа.

ТАРБАГАТАЙН АЙМАГ

Малых Матвей Дмитриевич — «Дружба» колхозой шубуушан, энэ оной үнгэрэгшэ 9 hарын туршада 1870 тахяаhаа хамта 221092 үндэгэ абаа гэхэ гү, али тахяа бүриhөө 107 үндэгэ абаhан байна.

Пластинина Тамара Петровна — «Дружба» колхозой гахайшан, жэлэй эхинhээ хойшо хамта 179 поршоонхо абаа гэхэ гү, али эхэ гахай бүриhөө 15,7 поршоонхо түлжүүлээ.

Москвитина Фетинья Ивановна — «Дружба» колхозой тугалшан, байгша оной 3-дахи кварталда даажа абаhан 37 тугалайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 870 граммаар нэмээгээ.

Асташов Василий Григорьевич — «Советская Россия» колхозой тракторист, энэ жэлэй эхинhээ хойшо «ДТ-54» тракторта хүдэлжэ, бүхыдөө 1146 гектар зөөлэн хахалалга хээ.

Торгашин Василий Антонович — «8-ое Марта» колхозой комбайнер, ургаса хуряалгын үедэ «С-6» комбайнаар 607 гектар таряа хуряажа, 6356 центнер ороohо сохибо.

ХОРИИН АЙМАГ

Дамбаева Юмжит — Хэжэнгын совхозой hаалишан, жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1800 литр hү hаагаа.

Цыденов Бато-Мунко — Үдын совхозой ахалагша хонишон, байгша ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 101 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3 килограммhаа дээшэ ноohо хайшалаа.

Лхасаранов Дамба Вамбарович — Үдын совхозой комбайнер, энэ жэлдэ гансаараа 664 га таряа хуряажа, 4200 центнер таряа сохёо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр С. Б. Сельверовае шагнаха тухай

Республикын элүүрые хамгаалха органуудта үни удаан, үнэн сэхээр хүдэлhэнэйнь түлөө, 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Габьяата врач нүхэр **Сельверова Сирена Бадмаевнае** — Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалха министерствын главна акушер-гинекологые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1962 оной ноябриин 3.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр С. С. Автушенкые шагнаха тухай

50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ габьяатай байhанайнь түлөө республикын хүдөө ажахын туршалгын станциин директор нүхэр **Автушенко Сергей Сергеевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1962 оной ноябриин 3.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын ажалшад демонстрацнда.

С. БАЛДУЕВ, Л. ХАЙДУРОВАЙ фото...

Жабхаланта үеын жагсаал

Соведүүдэй талмай дээрэ ноябриин долооной үдэр

Сахалин аралhаа гү,
Али
Алас дурнын хизаарhаа
Сагаан бурзан
Сарьдагуудаар хүбөөтэн,
Саhата Сибирь,
Харанхы хүйтэн Сибирь,
Хаанта засагай
Хараал шэнгээhэн Сибирь,
Түмэн зоной
Түрмэ гэгдэhэн Сибирь hэн.
Мүнөө —
Мүшэн — гэрэл,
Мүнхын ажалай сууряан соо,
Үүрэй толые
Үбсүүн дээрээ тогтоожо,
Үдэрэй наран доро
Үргэhөө сэлмээн тэниинэш!
Алас дурнаhаа
Гэрэлээ сасаhан Наран
Алхам бүхэндөө
Арбан хотыеш мэндэшэлэн,
Баруун тээшээ,
Баруун тээшээ яарана,
Баярай ошоор
Баран хотонууд ягаарна!
Мянган заводой дохёо үгэhэн Сибирь,
Мантан хотонуудай үлгы болоhон Сибирь,
Дүшэн табадахи
Дүлэтэ ойе тэмдэглэн,
Улаан тугуудаа
Уряал мэтээр үргэжэ, —
Алтай, Саян,
Алханын орьёл дээгүүр
«Аврорын» дохёо
Алтан салюдаар дабтанал!
Тиин Улаан-Үдым хүрэжэ ерэбэ.

Манайшье Улаан-Үдэдэ гайхалтай hайхан үдэр тогтожо, хүн зон үглөөнhөө хойшо hайндэрэйхеэр шэмэглэhэн үйлсэнүүдээр ехэ олоороо, hүрэг hүрэгөөрөө сугларан hүндэлжэ эхилээ. Тэдэнэр hайндэрэйхеэр хубсаланхай, хүхюун сэлмэг шарайтайнууд. Тиимэшье байнгүй яахаб даа. Мүнөөдэр бүмбэрсэг дэлхэйе доhолгоhон жабхаланта революциимнай дүшэн табан жэлэй ой гүйсэбэ ха юм.

Эгсэ 11 сагта Соведүүдэй талмай дээрэ парадта бэлэдхэл дүүрээд байгаа.

Манай ерээдүй болохо хүүгэд, hургуулиин hурагшад ажалшадай демонстрациие нээхэ ёhоороол нээгээ. Агуухэ Ленинэй түрэл дүрэ шарайтай зурагууд, улаан тугууд болон транспарантнуудые үргэhэн 62-дохи, 58-дахи, 33-дахи, 20-дохи болон бусад hургуулинуудай hурагшад эгээл түрүүн үнгэрэн гаража эхилбэ. Тэдэнэрэй Юрий Гагаринай, Герман Титовой, Андриян Николаевай, Павел Поповичой томоор зурагдаhан портредүүдые үргэн ябахадань, манай ерээдүйн космонавтнууд, коммунизмда ажаhууха зон эдэ ябана гэжэ hанахаар, этигэхээр, баясахаар байгаа даа.

Манай республикын түб хото Улаан-Үдын ажалшадай бахархалта hайндэрэй жагсаалда удаалуулан Советскэ районой түрүүшүүл гаража эхилбэ. Нэн түрүүн манай городой эгээл залуу коллективүүдэй нэгэн болохо «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд ябана. Баяр баясхаланта шарайнуудай, нуур далайдал hайндэрэйхеэр хубсалhан жагсаалай үнгэржэ байхада Соведүүдэй талмай дээрэ сугларhан манай республикын Верховно Соведэй депутатууд, засаг түрын болон партиин обкомой түлөөлэгшэд хани халуунаар мэндэшэлэн альга ташажа байгаа. Удаалуулан Буряадай арадай ажахын Соведэй шэлэй заводой түлөөлэгшэд үнгэрбэ. Гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн гол мүрэнэй онгосо дээрэ үргөөд, судна заhабарилгын заводой түлөөлэгшэд хойноhоонь дабшаа. Түрүүлээд ябаhан хүнүүдынь саб сагаахан гулабхаануудые сэлмэг тэнгэри өөдэ табижа, хүн зоной сэдьхэлдэ таатай hайханаар hанагдан, амгалан байдалай, эб найрамдалай хэрэгтэ бэеэ зорюулhан манай арадай хүсэл бодол дахин баталан харуулба.

Үдэр ерэхэ бүри Улаан-Үдэдэмнай олон дабхар шэнэ, шэнэ гэрнүүд бүтэжэ байдаг. Тэдэниие баридаг хото город соогоо эгээл ехэ барилгын эмхи зургаан болохо «Бурстрой» трестын ажалшад баяр баясхаланта жагсаалаа хойноhоонь эхилээ. Тэрэнэй hүүлээр хэлхеэ холбооной ажалшад хажуудаа «Почта» гэhэн томо зураглалтай машинаараа үнгэрэн гарана.

«ТУ-114» самолёдой томо гэгшын македтэй, эршэгэнэжэ байhан мотортой гоёор шэмэглэгдэнхэй машинын хажуугаарнай гарахадань, Улаан-Үдын аэропортын ажалшад гэжэ танинабди. Түрэл Москва хүрэтэр оройдоо хэдэхэн саг соо ниидэн ошоод ерэхэ арга олгодог мэргэн бүргэдүүдтэ хандан, «Ура» хашхараан зэдэлнэ.

Түрэл республикымнай баялигуудые бэдэрэн олодог геологуудай жагсаалай эбтэй hайханаар алхалан гарахадань, «Ура» хашхараан баhал эбтэйгээр зэдэлбэ.

Мүнөө жэл манай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл гайхамшагта илалта туйлаhан байна. Эхэ оронойнгоо амбаарта 6 миллион 750 мянган пүүд эрхим hайхан ороohо таряа хааhан, агуухэ Ленинэй партиин ЦК-hаа, түрэл Совет правительствоhаа зүрхэнэй халуун амаршалгада хүртэжэ, ямар ехээр урмашааб. «Владимирец» гэжэ тракторай хоншуу шарахан холосуудаар шэмэглэгдэнхэй үнгэрэн гарахадань, илангаяа баяр баясхаланта альга ташалган зэдэлээ. Манай республикын хото Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин түрүүшүүл «Эхэ орондоо 2,7 миллион тонно ороohо таряа тушаагаабди» гэhэн баярай мэдээсэлтэй лозунг омогоор дээрэ үргэн гараба.

Удаалуулан худалдаа наймаанай олон тоото ажалшад хүн зонойнгоо эрилтые гүйсэд ханган, культурна наймаа эмхидхэхэбди гэhэн уялгаяа наранда яларуулан үнгэрэн гарана.

Томо гэгшын совет солхообын зураг үргэнхэй финансын министерствын ажалшад мүн лэ хүхюун баяртайнууд ябажа гараба.

Манай республикын театрнуудай коллективүүд эбтэй эетэйгээр хүтэлэлдэн үнгэрбэ. Ленинэй ордента оперо болон баледэй театрайхид Д. Аюшеевэй «Аха дүүнэр» гэhэн шэнэ оперые түрэл республикынгаа 40 жэлэй ойдо бэлэдхэн харуулхабди гэжэ уялгалан мэдүүлhэн уряа лозунгнуудтай алхалалдаа.

«Манай совет студентнүүдтэ алдар соло!» гэhэн баясхаланта уряа доро Зүүн Сибириин библиотечнэ болон технологическа институдай залуушуул үнгэрнэ. Иигээд Советскэ районой ажалшадай жагсаал ходорон гаража, манай республикын түб хотын ехэнхи хүдэлмэришэ ангиин ажаhуудаг Железнодорожно районой эбтэй ехэ жагсаал эхилбэ.

Түрүүлэн сүмөөрөө коммунис ажалай цех болоhон манай республикын соло алдарта Ленинэй ордентой паровозо-вагонно заводой локомотиво-колесно цехэй хүдэлмэришэд дуу дуулаhаар, урин hайханаар энеэбхилэлдэhээр үнгэрэн гарана. Тэдэнэй үргэжэ ябаhан «Электровоз» Улаан-Үдэдэмнай утаата паровозуудай харагдахаяа болихыень, электрын хүсөөр хүдэлдэг ногоохон электровозуудай зөөлэн хонгёо дуугаа зэдэлгэн үнгэржэ байха сагай ерэхые hануулан мэдүүлнэ ха юм.

«Вива Куба» гэhэн уряа лозунгнууд саг үргэлжэ нюдэндэ үзэгдэнэ. «Куба гансаардахагүй» гэhэн уряа лозунгнуудые харахадаа альга ташангүй, сэдьхэлээ хүдэлэнгүй байхаар бэшэ.

Удаалуулан Улаан-Үдымнай ТЭЦ-эй ажалшад hайндэрэйхеэр хубсаланхай баяр баясхалантай шарайтайнууд баhал үнгэрнэ. Мүн лэ манай республикын шэнэ заводуудай нэгэн болохо «Теплоавтоматика» заводой түрүүшүүл уряагайнгаа лозунгнуудые ялалзуулан дабшана. Тэдэнэй hүүлээр ой модоной техникумэй залуу үетэн манай космонавтнуудай дүрэ зурагуудые дээрэ үргэн үнгэрбэ.

Манай республикын хүдөө ажалай мэргэжэлтэдые hурган гаргадаг эгээл ехэ hургуули болохо Буряадай хүдөө ажахын институдай олон тоото жагсаал үнгэржэ эхилбэ.

Сүмөөрөө коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Улаан-Үдымнай нарин сэмбын фабрика Октябрьска районой жагсаалай түрүү зэргэдэ ябаба. Тус фабрика түрүүлэн ябахаараал ябана. Удаалуулан мелькомбинадай болон мяханай комбинадай ажалшадай эбтэй жагсаал үнгэрнэ. Тэдэнэй барижа ябаhан hайндэрэй плакадууд болон транспарантнууд дээрэ: «Социалис арадуудай хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандаг!» гэжэ hиилэн бэшээтэй.

Хамагта танил «Түргэн туhаламжын» сайбар шара үнгэтэй машинын гаража эхилхэдэ, совет хүн зонойнгоо элүүрые хамгаалагшадай жагсаал эхилбэ гэжэ танибабди. Республиканска больницын коллективэй хүн зонууд дуугаа дуулан үнгэрбэ. hүүлдэнь мебельнэ фабрикын болон модоной заводой коллективүүд үнгэрэн гараба. Тэдэнэй үргэжэ ябаhан зураг, плакадууд дээрэhээ түрэл парти совет правительствымнай хүтэлбэрилэгшэдэй танил шарайнууд харагдана. Удаалуулан Октябрьска районой бусад эмхи зургаанууд болон фабрика, заводуудай ажалшад үнгэрнэ.

Соведүүдэй талмай дээрэ болоhон ажалшадай жагсаалые энэ жэл түрүүшынхеэ телевизорээр харуулhаниинь ехэл hайшаалтай байгаа.

Иигэжэ манай Ленинэй ордентэ Буряадай республикын түб хотын ажалшад Октябриингаа революциин 45 жэлэй алдарта ойе эбтэй эетэй жагсаалаараа угтаба. Хүн зон нэгэн hаналтайгаар hайндэртөө сугларжа, саб сагаахан гулабхаануудаа сэлмэг тэнгэри өөдэ дэгдэхээжэ, hайн hайхан дуунуудаа дуулажа, ажалайнгаа амжалтануудые харуулhан транспарант болон лозунгнуудаа дээрэ үргэн, жабхалан түгэс жагсаалаа улам жэгдэлэн, Соведүүдэйнгээ талмай дээгүүр үнгэрэн гараа. Энэ хадаа манай арадай нэгэн hаналтай, эб найрамдалай, коммунизмын хэрэгтэ бэеэ үгэнги байhанай үшөө нэгэ гэршэ болоо.

А. Жалсанов.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй У...

Нүхэр П. Т. Наумовта Буряадай АССР-эй га... инженерэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо ту...

Үйлэдбэриие нарижуулан hайжаруулха, кадрнуудые — түмэр замай транспортын мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ талаар олон удаан жэлдэ, үрэ ехэтэйгээр хүдэлhэнэйнь түлөө Улаан-Үдын түм... техникумэй директо... Наумов Петр Титович... ряадай АССР-эй Габь... женерэй хүндэтэ нэ... олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Түрүүлэгшэ А. ХАХА...
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Секретарь Ч. ДОРЖ...

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной ноябриин 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй У...

Нүхэр И. И. Тяжеловто Буряадай АССР-... hургуулиин Габьяата багша гэhэн хүнд... нэрэ зэргэ олгохо тухай

Түмэр замай Улаан-Үдын техникумэй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, hурагшадые хүмүүжүүлхэ, hургаха талаар габьяатай байhанайнь түлөө түмэр замай Улаан-Үдын техникумэй математикын... физикын багша нүхэ... лов Иннокентий Инн... вичтэ Буряадай АССР-... гуулиин Габьяата баг... хүндэтэ нэрэ зэргэ ол...

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Түрүүлэгшэ А. ХАХА...
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Секретарь Ч. ДОРЖ...

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1962 оной ноябриин 5.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй У...

Түмэр замай Улаан-Үдын техникумэй хүдэлмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Вер... Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамо... шагнаха тухай

Түмэр замай Улаан-Үдын техникумэй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, hурагшадые хүмүүжүүлхэ, hургаха талаар олон удаан жэлдэ, hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Ананьина** Евгения Петровнае—ород хэлэнэй... ратурын багша.
2. **Бусовиков** Васи... мановичые—ород хэл... тературын багша.
3. **Кисилев** Леони... вичые—hуралсалай... директорэй орлогшо.
4. **Солуянова** Анто... сеевнае—математикы...

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Түрүүлэгшэ А. ХАХА...
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези... Секретарь Ч. ДОРЖ...

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной ноябриин 5.

Баярай суглаан

Энэ жэлэй ургасаhаа Эхэ оронойнгоо амбаарта хоёр миллион тухай пүүд ороohо таряа (республикын дүрбэнэй нэгэ хубиие) тушааhан аймагай түб—Мухар-Шэбэр тосхон гоё hайханаар шэмэглэгдэнхэй. Жаргалта hайхан байдал—коммунис общество байгуулха зам хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ нээжэ үгэhэн Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн баярта зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан уряа лозунгнууд, Улаан тугууд хаа хаанагүй ажалай шэнэ илалта тээшэ уряалан, hүр жабхалантайгаар намилзана. Хүн бүхэнэй шэг шарай хэзээ хэзээнэйхиhээ омог дорюун, ошотой согтой. Тиихэл ёhоороо тиигэнэ. Эхэ оронойнгоо эрдэм ухаанай, ажалай шэнэ илалтаар омогорхохол ёhоороо омогорхоно. Замбуулиин түбинүүдэй хоорондохи аян замда манай «Марс-1» корабль дабшан ябана.

Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн баярай үдэрые аймагай ажалшад бүхы совет арадтаа хамта ажалай ехэ амжалтаар угтаба. Нэн түрүүн хүдөөгэй ажалшад, илангаяа механизаторнууд, энэ жэлдэ үндэр баян таряа ургуулаа. Тэрэнээ гээлтэ хоролтодо оруулангүй, сум хуряажа абаба. Гүрэндөө 300 мянган центнер таряа худалдаха уялга дүүргэдээ. Тэжээл бэлэдхэхэ бусад ниитын жасануудые байгуулха хүдэлмэри баран шахуу хэгдээ.

Жэл бүри үндэр баян ургаса абадагаараа, «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо түрүүлжэ ябаhаар. Энэ жэлдэ 3800 га ороohото ургамалай гектар бүриhөө дунда зэргээр 18,3 центнер ургаса хуряажа, гүрэндөө 33 мянган центнер таряа худалдаа. Тиихэдэ энэ ажахын 2-дохи комплексно бригада (бригадирынь Н. Ревенский, техникын талаар тэрэнэй туhалагша П. Челночков) 1358 гектар таряанайнгаа га бүриhөө 26,4 центнер, тэрэ тоодо 895 гектарай га бүриhөө 31 центнер шэниисэ хуряажа абаа. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо hаа, аймаг дотор олон.

Эхэ орондоо 2 миллиард 212 миллион пүүд таряа худалдаhан Россин Федерациин ажалшадай илалта тухай КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, Никита Сергеевич Хрущевто КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн hайндэрэй урда тээ элидхэхэдээ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой амжалта тушаа онсолон тэмдэглээ.

Аймаг соогоо түрүүлэн гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа дүүргэhэн «Забайкалец» колхоз, мүн 53 мянган центнер ороohо гүрэнэй амбаарта оруулhан «Эрдэм» совхоз болон бусад ажахынууд ажалай эрхим бэлэгээр hайндэрөө угтаа.

«Полиин хатан» кукурузын баян ургаса хангагшад энэ жэлдэ бүришье ехэ амжалта туйлаа. Республикын суута кукурузашад Николай Кондратюков, Дамба Жанаевай звеногойхид Сибирьтэ буурсагтай кукуруза ургуулагты гэhэн Н. С. Хрущевой даабари дүүргэhэн... Агуухэ Октябриин hайнд... хэбэ.

Тэрэшэлэн сезон соо... таряа хадаhан Ленинэ... колхозой лафетнэ жатк... Белоусов, «СК-3» комб... га хадажа, 8740 центнер... луулан сохиhон «Загана... комбайнер Филиппов, «С... лэй комбайнаар 524 ... 7085 центнер таряа сох... ночков, ашаа зөөхэ 2 ... 9 hара соо дүүргээд, ... 300 түхэриг алмаhан... хоорондын «Сельхозтех... гэдэлэй жолоошон Д. ... гурбан жэл соо нэгэшы... хоёрдохи класстань hүү... магай түбэй дунда hург... ша Е. Иванова, Хонхол... нарно-эмнэлгын участ... А. Сутурин, «Эрдэм» сов... шэн Д. Бимбаев болон бус... лэмээр.

Механизаторнуудай ... тын hуралсалые айма... нуудта эхилхэ ехэ бэлэд... байна. Эндэхи 56 кружо... хай хүн hуралсажа, ... нуудай мэргэжэлтэй боло...

Агуухэ Октябриин hай... рюулагдаhан баярай су... хынуудай бригада, отде... бүхэндэ болоо. Аймагай... баярай суглаанда КПСС-... мой нэгэдэхи секретарь ... биков элидхэл хэбэ.

Б. Ж...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын ажалшад демонстрацида. Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Политическэ hуралсал тухай

[Т]ҮРГЭЛЖЭ УДАРИДАЖА БАЙХА

[..]орон дотор коммунизм [..] агууехэ Программа [..]XXII съезд дээрэ баталан [..]алша олониитын соёл [..] бүри үндэр хэмжээндэ [..]ммунистнуудай, партий[..]эдэй политическэ hурал[..] гүн гүнзэгы, удха тү[..]обо.

[..]ай шэнэ жэлдэ бэлэд[..]тиин райком hуралсалай [..]элэй дүй дүршэл, алдуу [..]нь хараадаа абаhан бай[..]еска ямар hуралсалда [..]даха дуратайе тодор[..] партийна эхин организа[..] түрүүндэ коммунист[..]ртийнабэшэ нүхэдэй өөhэ[..] хүсэлые хараада абаhан [..]гэжэ hуралсалай шэнэ [..] район дотор хамтадаа 11 [..]у хүн политическэ hу[..]хабаадуулагдаба. Энэ ха[..] жэлэйхиhээ хоёр мянга [..] политическэ hуралсалда [..]абаадалсаба. Энэ юу харуул[..], олониитэ зоной полити[..]эмэ дээшэлүүлхэ тон ехэ [..], коммунис байгуулгын гол [..]уудалнуудаар угаа hонир[..]ниие гүнзэгыгөөр шудал[..]тэй болоhые гэршэлнэ. [..]шэ нүхэд политическэ [..]өрoo дээшэлүүлхэ дура[..] байна бшуу. Энэ жэлдэ [..]ртийнабэшэ нүхэд, мүн [..]н комсомолшууд полити[..]алсалда хабаадалсана.

[..], семинарнууд хэр зүбөөр [..]эб, энээнhээ политическэ [..] амжалта нилээд дулды[..]. Зүгөөр КПСС-эй XXII [..]идхэбэринүүд, шэнэ Про[..]тор коммунис хүдэлөөнэй [..] асуудалнууд КПСС-эй [..]илософиин, политэконо[..]могуудта, семинарнуудта [..] зэргэтэй. hуралсалай [..] бэлэдхэжэ байха үедөө [..]шарыешье хараадаа аба[..]бди.

[..]ай шэнэ жэлдэ район [..]КПСС-эй түүхые шудалха [..], 9 семинар, коммунис [..]ын асуудалнуудые шу[..] кружок болон 8 семинар, [..] шудалха 15 кружок, [..] хүдэлмэрилжэ заха[..] кружогууд, семинарнууд[..] 3 мянга гаран хүн [..].

[..] партийна организацинууд [..] үйлэдбэриин, хүдөө [..]барилгын, худалдаа най[..]орхой экономикые шу[..]тэ ехэ анхаралаа хан[..]айна. Тодорхой экономи[..]кружок, 32 семинар эм[..], тэдээндэ 1900-гаад хүн [..] Жэшээнь, «Бурстрой» [..]мянга гаран хүдэлмэри[..]ашад техническэ мини[..]ын шанарые хайшан гэ[..]үүлхэ тухай асуудалнуу[..]лэб шудална.

[..] марксизм-ленинизм шу[..]ын университет, хүдөө [..]дэм дэлгэрүүлхэ универ[..]нэ. Жэшээнь, марксизм[..] шудалха университедтэ [..]ной 248 багшанар, вра[..]нерно-техническэ хүдэл[..], алба хаагшад, партий[..], профсоюзай, комсомо[..]эд hуралсана. Универси[..]эйнгээ hүүлээр олон[..]пагандистнуудаар, агит[..]эй хүтэлбэрилэгшэдөөр [..] байна.

[..] Ивалгада эмхидхэгдэhэн [..]ын эрдэм дэлгэрүүлхэ [..]тэ 112 хүдөө ажахын [..], отделенинүүдые дааг[..]ирнууд, түрүү малшад, механизаторнууд ороод, хоёрдохи жэлээ hуралсажа байнхай. 1963 оной мартын эхеэр энэ университедэй түгэсхэлэй занятинууд үнгэргэгдэжэ, хоёр жэлэй hуралсалай дүнгүүд гаргагдаха юм.

Энэ оной октябриин 25-да болоhон партиин райкомой бюродо политическэ hуралсалай энэ жэлэй түрүүшын дүнгүүд согсологдобо. hуралсалай шэнэ жэлдэ автотранспортна 3-дахи конторын, хүдөө ажахын үйлэдбэриин, бэлэдхэлэй министерствын оперо болон баледэй театрай, мүн бусад олон предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудта политическэ hуралсал эмхитэйгээр эхилэгдэбэ гэжэ партиин райкомой бюро тэмдэглээ. Жэшээнь, АТК-3 гэдэг автомобильна ажахын партийна организацида КПСС-эй түүхые шудалха 1 кружок, экономикын эрдэм шудалха 4 кружок, «дэлхэйн картын дэргэдэ» гэhэн комсомолшуудай нэгэ кружок эмхидхэгдээд, 300-гаад хүдэлмэришэд политическэ hуралсалда хабаадуулагдаба. Эндэ түрүүшын занятинууд эмхитэйгээр үнгэргэгдэhэн байна.

Политическэ hуралсалай амжалта, идейнэ талаараа занятинуудай үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ ябадал пропагандистнуудhаа, тэдэнэй мэргэжэл шадабариhаа, теоретическэ бэлэдхэлhээ гол түлэб дулдыдаха байна. Тиимэhээ партиин райком, партийна эхин организацинууд пропагандистнуудые шэлэн дэбжүүлхэ, тэдэнэй шадабари мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ тушаа ехэ анхаралаа хандуулдаг.

hуралсалай энэ жэлдэ политhургуулинуудай, кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр 307 хүн, теоретическэ семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр 102 хүн томилогдонхой. Гэхэ зуура тэдэнэй 270-аад пропагандистнуудынь дээдэ, 135 хүниинь дунда hургуули дүүргэнхэй. Тиихэдэ дүршэл шадабариин талаар хараад үзэбэл, пропагандистнуудай 75 хубинь хоёрдохи, гурбадахи, дүрбэдэхи жэлээ, мүн бүришье олон жэлдэ энэ даабари дүүргэжэ ябана.

Пропагандистнуудай дунда үшөө ямар онсо хубилалта hүүлэй үедэ болооб гэхэдэ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажахын ударидагшад кружогуудай, семинарнуудай занятинуудые өөhэдөө хүтэлбэрилдэг болоо. Иимэ тушаалтай 67 нүхэд мүнөө кружогуудые, семинарнуудые ударидана. Энэ ушар политическэ hуралсалые ажабайдалтай, ажахытай нягтаар холбохо ябадалда ехэ туhатай бшуу.

Дүй дүршэл ехэтэй, эрхим пропагандистнуудай тоодо нүхэд Горбатенко (шэлэй механизированнэ заводой главна инженер), Булнаева (16-дахи дунда hургуулиин директор), инженер Жирихин, инженер Прусковцов, врач Абыков, пенсионер Дабжаев, багша Шоболов болон бусадые тооложо болоно.

Партиин райкомой пропаганда, агитациин таhаг политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэй хамта эрхим пропагандистнуудай дүй дүршэл согсолжо, олоной шадабари болгохын түлөө оролдохо байна.

«Партийна пропагандын мүнөө үедэхи зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хүтэлбэри болгон, политическэ эрдэмээ hуралгшадай ехэнхидээ бэеэ даагаад, өөhэдынгөө хүсөөр дээшэлүүлхэ ябадалда партийна организацинууд, пропагандистнууд гол анхаралаа табиха болоно. Юуб гэхэдэ, гансахан лэ кружогто найдаад лэ, гэртээ номоо ханалжа үзөөгүй hаа, шухала литература өөрөө уншаагүй hаа, политическэ эрдэмээ гүнзэгырүүлхэм гэхын аргагүй.

Гадна пропагандистнуудай өөhэдын мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдохо ёhотойбди. hуралсалай жэлэй эхиндэ, мүн октябрь hарада пропагандистнуудай тусгаар семинарнууд эмхидхэгдэhэн байна. КПСС-эй түүхын, философиин, политэкономиин, промышленна предприятиин, хүдөө ажахын экономикын гол шухала асуудалнуудаар пропагандистнуудай семинарнууд хирэ-хирэ болоод лэ үнгэргэгдэжэ байха болоно. Гэхэ зуура, семинарнуудые гү, али теоретическэ конференцинүүдые ямар асуудалнуудаар үнгэргөө хада таарамжатайб гээд пропагандистнуудтай өөhэдтэйнь хөөрэлдэбэл дээрэ.

hуралсалай шэнэ жэлэй үшөө нэгэ онсо шэнжэнь ямар байнаб гэхэдэ, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ нүхэдэй тоо улам олошороо. Институудта, техникумүүдтэ, манай районой 700-гаад хүн ажаллажа ябаад hуралсана. Гадна 1721 хүн хүдэлмэришэн, залуушуулай үдэшын hургуулинуудта hуралсана. Иигээд байхада, партийна эхин организацинуудай, мүн партиин райкомой үмэнэ хойшолуулагдашагүй ямар зорилго мүнөө табигданаб гэхэдэ, политкружогуудай, семинарнуудай занятинуудай шанарые улам hайжаруулха, хэшээл бүхэниие ойлгосотой тодоор, hонирхолтойгоор үнгэргэхэ шухала болоно. Тиихын тула политическэ hуралсалые саг үргэлжэ хинажа, ударидажа, алдуу дутагдалнуудыень дары усадхажа байха уялгатай болообди.

Ц. Митыпов,
КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь.

Владимир городой «Автоприбор» заводой агрегатна станогуудай наладчик, юрын советскэ хүдэлмэришэн Юрий Еремин машина бүтээлгын үдэшын техникумдэ hурана. hаяхан Юрий Еремин коммунис партиин гэшүүн болоо. Зураг дээрэ: Юрий Еремин (дундань) сугтаа hурадаг Константин Названов Галина Абаскина хоёртойгоо занятидаа бэлдэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ НОМУУД

[ПО]ЛИТhУРАЛСАЛДА ТУhАТАЙ НОМ

[..]орон дотор комму[..]ргэн далайсатайгаар [..]дажа байхада, [..] бүхэн өөрынгөө улас [..]болсоролые үдэр бү[..]элүүлхэ зэргэтэй. [..] байгуулха про[..] эдэбхитэйгээр бэе[..]ын тулада совхозой [..]эд, колхозой гэ[..] партийна эмхинүү[..]болгоhон кружогууд[..]алсажа, уншагда[..], лекцинүүдтэ ошо[..]дөө газетэ, журнал [..]муудые уншажа, по[..]алда хабаадалсана

[..] XXII съездын ма[..]дай хажуугаар энэ [..]а хэрэглэхэдэ hайн [..]хэ, «Коммунизм ту[..]дөөн» гэжэ ном [..]уряадай номой хэб[..]араба. Энэ ном соо [..]маевай «Коммунизм [..] бэ», М. Н. Нимае[..]унис зөөри», Ц. Ц. [..] «Коммунис ажал [..]аха», Д. М. Мункое[..]унизм ба гүрэн», [..]евай «Коммунизмын [..]ональна харилсаа[..]жэлтэ», Б. А. Очи[..] бүхэнhөө шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ хэhэн ажалайнь зэргээр» гэhэн гол ёhые наринаар сахиха», Ц. Ц. Митыповэй «Коммунизм ба бүлэ», Ц. Ц. Субановай «Коммунизм гээшэ баян дэлгэр байдалай общество мүн», А. В. Булгадаевай «Коммунизм байгуулга ба наука», Ц. О. Очировай «Коммунизм ба соёл болбосорол», Б. Ц. Цыжиповэй «Коммунизм байгуулагшын сахиха ёhо заншал тухай», Б. Т. Аюров С. Бадмаев хоёрой «КПСС-эй үүргэ ба удха шанарай ехэ болоhон тухай» статьянууд оробо.

Статья бүхэн соохи асуудалнууд теоретическэ талаараа гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэхэhээ гадна, тэдэнэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байhан тухай олон жэшээ харуулагданхай. Энэ талаараа Буряадай эрдэм шэнжэлэлгын комплексно институдай директорэй орлогшо А. В. Булгадаевай статья hонирхолтой байна. Мүнөө «Наука обществын үйлэдбэрилгын хүсэн сэхэ болоожо байна» гэжэ бэшэнэ. Нүхэр Булгадаев өөрынгөө статья соо наука болон техникын туйлалтануудые харуулхаhаа гадна, ямар асуудалнуудые шиидхэхын тулада эрдэмтэдэй оролдожо байhые харуулна. Жэшээлхэдэ, хүдөө ажахыда хими хэрэглэхэ талаар угаа ехэ хараа зам нээгдэнхэй гэнэ. «Физиологическа талаар ехэ нүлөө үзүүлдэг бодосуудай ургалтые түргэдхэдэг зүйлнүүдые, ургамалай хоротон болон үбшэнтэй тэмсэхэ зүйлнүүдые, эмүүдые, гербицидүүдые шэнжэлхэ, шэнэ үтэгжүүлгэ, тэрэ тоодо микроэлементнүүдые бии болгохо шэнжэлэлгэнүүдые хэхэнь тон шухала». Биологиин эрдэмэй урда ажамидаралгын, амиды амитадай уг залгамжалан олон бололгын яажа бүрилдэдэгые элирүүлэн тодорхойлхо гээшэ шухала асуудалнууд болоно.

Бусад статьянууд соо баhал олон асуудалнууд hониноор табигданхай. Нүхэр Ц. О. Очировай статья илангаяа хэлэнэй талаар ехэ hайн, гоёор бэшэгдэнхэй, манай республика доторхи соёл болбосоролой хүгжэлтэ болон зорилгонууд тодорхойгоор харуулагдаhан байна.

Хүдөөгэй ажалшадай уншахада ехэ хэрэгтэй ном гэжэ hанагдана.

Б. Мужанов.

РЯЗАНЬ. Милициин хүдэлмэрилэгшэд С. Калинин, П. Богоявленский, В. Урускин гэгшэд ами бэеэ хайрлангүй пассажирска поездын хүмэрин hандарха аюулта ушарые зайсуулба. Эдэнэр бүхы хүсэ шадалаа гаргажа, түмэр харгы дээрэ байшаhан самосвал машиные электровозой ерэжэ дайрахын урдахана түлхижэ үрдибэ. Тиигэжэ совет милицинн баатарлиг хүбүүд олохон хүнэй ами наhые абарба. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) П. Богоявленский, С. Калинин, В. Урускин.

ТАСС-ай фотохронико.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

АРАДАЙ ХҮБҮҮДТЭ

**Арадайм найдал — арадайм
хүбүүд
Арадайм милици!
Алдарта таанад тухайгаа
Аялга дуугаа холбонгүй байгаа
hаам,
Алдуу сохом болохол даа.
Шэлдэг наhамнай—тэмсэл.
Шэртэhэтэ манай хүсөөр дүтэлhэн
Үзэсхэлэн hайхан
Үглөөдэрэйнгөө урда
Үнэн хэрэгээр мандаhан
Үргэн арадайнгаа урда
Улаан зүрхөөрөө мэдэрhэн
Уялгамнай ехэ,
Аяар холо руу шэртэн,
Ажабайдалай
Аянга жолоо бариха
Шэнэ хүнэй
Шэнэ ёhо заншал, хуули
Мандаа,
мандана,
мандаха.
Арадайм сэдьхэл уужам, сэбэр
Арадайм ухаан дуулим, hонор.
Харша зэрлиг
Хара hанаан,
Хулгай худал,
Хуурмаг мэхэ,
Арбан гурбан жолоотой
Архинин мангар
Арадайм сэдьхэлдэ багташагүй,
Арадайм ухаанда орошогүй.
Арадайм хүбүүд!
Амгалан байдал
Арюудхан сахиhан
Ажалтнай
Үргэн дэлюун зонойнгоо урда
Үнэн сэхэ байhан
Намтартнай
Хүндэтэйл даа хүндэтэй.
Мүнөөдэрнай — үглөөдэр
Шуhан соомнай
Шунал бодолнай абьяастай.
Тангариг үгэн,
Ерээдүйдэ шүтэн,
Агуу коммунизм байгуулалсаха
Агуу хубитай
Танай хэрэг — баранай хэрэг.**

Үшөө hайнаар хүдэлхэ

Манай ороной ниитын гурим сахигшад совет милициин байгуулагдаhаар 45 жэл болоhон ойн баярые тэмдэглэжэ байна. 1962 онhoo эхилжэ милициин үдэр тогтоогдожо, жэл бүри hайндэрлэжэ, хэhэн ажал хүдэлмэриингөө үрэ дүн согсолжо байха арга олгоhондонь парти ба правительстводаа халуун баясхалан хүргэнэб.

Милицидэ алба хэжэ, ниитын гурим сахиха гээшэ тон харюусалгатай, хүндэтэйшье хэрэг болоно. Манай хүдэлмэри тушаа Коммунис партиин, Совет правительствын анхаралаа ходо хандуулжа байдаг ушартань харюу болгон үшөө hайнаар, үнэн сэхээр арадтаа алба хэхэ уялгатайбди.

Милициин хүдэлмэрилэгшэд олониитэдээ түшэглэн, тэдэнтэй нэгэн хамта элдэб эсын гэмтэ ябадал зайсуулан усадхаха, тэдэнэй бии болодог ушар шалтагаанииe огтолон үгы болгохын түлөө нилээд шангахан хүдэлнэ бшуу. Тэрэнэй ашаар гансахан манай Сэлэнгын аймагта гэмтэ ябадал хэхэ ушар улам үсөөрнэ.

Гэбэшье ниитын гурим эбдэхэ, хорото гэм хэхэ ушарнууд үшөөл үзэгдэhөөр. Зүгөөр заhархаа болиhон онсо аюултай нюурнуудтай хайра гамгүй тэмсэхэ шухала. Энэ жэлдэ Гусиноозерск городто ажаhуудаг Сергеев, Оленников, Цыденов гэхэшэлэн заhархаа болиhон этэгээдүүдтэ эрид хэмжээ абаха баатай болоо hэмди. Олониитэшье тон зүб гэжэ бидэниие дэмжээ hэн.

Хүдөө тосхонуудтаа жэшээтэ hайн ниитын гурим байгуулхын түлөө бүхы хүсэл, оролдолгоёо гаргахабди.

Жан Доржиев,
милиционер.

Ажалшадай баясхаланда хүртэгшэд

Гэгээн сагаан үдэр байн гэтэр Онохойн үйлсын (Улаан-Үдэ хото) 10-дахи гэрэй 1-дэхи байрада хулгай хэбэ гэhэн мэдээсэл милициин таhагта абтаба.

Дары түргэн хэмжээн абтажа, гэмтэ нюур тэрэ дороо баригдаа. Хаанашье ажал хүдэлмэри хэдэггүй, архи намнаад ябадаг Грудинин В. И. гэгшын хулгайлhан юумэеэ мяха-консервын комбинадай хамтын байрада ороод худалдан умбаархажа байтарнь, Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой милициин таhагай милиционер нүхэр Михайлова дээрэнь саб буужа, хулгайшаниие балшыса бариба. Тэрэнэй хулууhан зөөриин сэн багсаажа үзэхэдэ адаг 310 түхэритэй болохо байба.

Тэрэ үдэр хадаа ажал хүдэлмэриин юрын лэ сат байhан. Байрын эзэд, гэр бүлэ Поповтон ажалдаа байгаа.

Хулгайшанай хойноhoo ухамай шадамараар мүшхэжэ, тэрэниие саг дарыдань барижа, хулгайлагдаhан зөөриень бүримүhэн бусаажа үгэhэндэнь нүхэд Поповтон милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

Л. Иванов,
милициин ахалагша лейтенант.

Совет милициин hайндэр

Москвада болоhон баяр ёhололой суглаан

МОСКВА, ноябриин 9. (ТАСС). Мүнөөдэр Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ түбэй клуб соо совет милициин байгуулагдаhанhаа хойшо 45 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр ёhололой суглаан болобо. Милициин хүдэлмэрилэгшэд, түб хотын олониитын түлөөлэгшэд энэ суглаан дээрэ байлсаба.

Л. И. Брежневэй, Ф. Р. Козловой, Д. С. Полянскиин, Н. С. Хрущевой президиумдэ гаража ерэхэдэнь, эндэ сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

РСФСР-эй ниитын гурим сахиха министр В. С. Тикунов «Совет милициин үдэр тухай» гэhэн элидхэл хэбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгые суглаанда хабаадагшад хани халуунаар угтаба.

Энэ баяр ёhололой суглаанда хабаадагшад тон ехэ дэбжэлтын оршон байдалда КПСС-эй Центральна Комитедтэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баталан абаба.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Совет милициин байгуулагдаhаар 45 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан үсэгэлдэр Ленинэй орденто оперо, баледэй театр соо болобо. Тус суглаанда республикын милициин олон хүдэлмэрилэгшэд, ниислэлэймнай эмхи зургаануудай, предприятинуудай түлөөлэгшэд, ниитын гурим сахиха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг арадай дружинануудай гэшүүд хабаадалсаба.

Энэ суглаан дээрэ Буряадай АССР-эй ниитын гурим сахиха министр нүхэр **Д. Д. Эрдыниев «Совет милициин 45 жэлэй ой» гэhэн** элидхэл хэбэ.

hүүлээрнь республика дотор ниитын гурим сахиха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө милициин бүлэг хүдэлмэришэд болон арадай hайн дуранай дружинануудай гэшүүдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Удаань суглаанда хабаадагшадта ехэ концерт харуулагдаа.

Энээниие уншаад, ажалдаа хэрэглэ

САhАНАЙ УhАН „ШЭДИТЭЙ“

Физигүүд малшадта туhална. Эдэ үгэнүүд манай үе сагта тиимэ юрэ бусаар дуулдахагүйл байха. Юуб гэхэдэ, ядерна физикын, автоматика болон телемеханикын Томско научно-шэнжэлэлгын институдай биофизикын лабораториин ажалтай танилсахадаа нилээд hонин, юрэ бусын юумэнүүдтэй ушарбабди. Нэн түрүүн «Уhаар садахагүйш» гэhэн урда сагай аман үгэ сэхээр тудана гэхын аргагүй. Зүгөөр энэ ушарта юрын уhан тухай хэлэгдэнэ бэшэ, харин саhанай уhан тушаа баримталагдана.

Хэдэн жэлэй урда тээ лабораториие хүтэлбэрилэгшэ Борис Николаевич Родимов саhанай уhаар hонирхолтой туршалга хэhэн байна. 1960 оной декабрь hарада Томскын туршалгын хүдөө ажахын станцида адли шэгнүүртэй, нэгэ сагта түрэhэн хоёр бүлэг шубууд илгагдаа hэн. Бүлэг бүридэнь 14 эмэ тахяа, нэгэ петух байгаа. Эдэ хоёр бүлэг шубуудта адлихан тэжээл үгтөөд, туршагдажа байгаашадта саhанай уhан уулгагдаа. Гурбан hарын туршада энэ бүлэгэйнь тахяа бүриhөө 38 үндэгэн абтаа, нүгөөдэhөөнь—19 үндэгэн суглуулагдаа. Туршагдажа байhан тахяануудhаа гараhан үндэгэнэйнь 1988 грамм болоо hаа, нүгөөдүүлэйхинь миил 931 грамм татаhаниинь hонирхолтой.

Тиимэ туршалгануудые гахайнуудта хэхэдэ бүришье hонирхолтой үрэ дүн харуулба. 5—5 поршоонхоhoo бүридэhэн хоёр бүлэгэй нэгыень саhанай уhаар уhалхадань, тэдэнэй тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 600 грамм болоо. Нүгөөдэ бүлэгыень тон адляар эдеэлүүлээд, гансахан юрын уhа уулгаад байхадань сүүдхэдээ оройдоо 360 граммаар нэмээ. Декабрь hараhаа эхилээд саhанай уhа уулгаhан эхэ гахай февралиин 1-дэ 10 поршоонхо (7 эмэ, 3 эрэ) түрөө; тиин hая гараhан поршоонхонуудынь 1,5 килограмм татаа (Юрын поршоонхонууд 1 килограмм бололог). Тэдэ поршоонхонуудай хоёр hаратайдаа 17,5 килограмм татажа байхада, юрын уhа уугаашадынь—12—13 килограмм болобо. Илгаань ехэхэн ха юм!

1961—1962 оной үбэл иимэ туршалга «Томский» совхозой шубуунай фермэдэ бүри үргэнөөр хэгдээ. 1962 оной январиин 25-hаа февралиин 24 хүрэтэр 2 мянган тахяа имагтал саhанай уhаар уhалжа, тэдэнhээ 11474 үндэгэн абтаа. Мүн эдэ шэнээн нүгөөдэ бүлэг тахяануудта юрын уhа уулгахадань оройдоо 7775 үндэгэн суглуулагдаа.

НЮУСА ТАЛАНЬ ЮУН ГЭЭШЭБ?

—Саhанай уhан юрын уhанда оробол, «хүндэ уhан» багатай гэжэ бидэнэр тоолонобди, —гээд Б. Н. Родимов хэлэбэ. —Тиимэ хадаа тэжээлэй бодосуудые hайнаар шэнгээжэ абахадань амитанай бэедэ тэрэ туhална бшуу. Ушар иимэhээ адли тэжээл абажа байгаад, саhанай уhаар уhалагдаашадынь ашаг шэмэ ехэ үгэнэ. Тэрээнhээ гадна саhанай уhа ууhан мал hайн түл үгэнэ, олонхиhоонь эмэ түл гарадаг. Энэнь баhал шухала гээшэ. Байгша оной зун хүдөө ажахын Московско областиин научно-техническэ бүлгэмэй правлениин президиумэй заседани дээрэ манай хүдэлмэри тухай мэдээсэл шагнагдаа hэн. Тиигээд Мособлсовнархозой шубуунай хэдэн фабрикада энэ үбэлдөө саhанай уhан ямар аша үрэтэйб гэжэ үргэнөөр туршагдаха юм. Зүгөөр Сибирьтэ энэ туршалгын ехээр дэлгэрээгүй байhаниинь гэмшэлтэй.

— Тоолоод үзэхэдэ, фермын 400 үнеэдые саhанай уhаар уhалбал, 5 hарын туршада иимэ уhа бэлэдхэлгэдэ хэгдэhэн гаргаша бүхыдөө харюулагдаад, үшөө 50 мянган шэнэ түхэригэй сэбэр олзо абтаха,—гэжэ Борис Николаевич хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

— Саhанай уhан баhал ургасада нүлөөлдэг ха гү? Жэшээнь, огородой эдеэндэ.

— Зүб даа, нүлөөлдэг. Сибириин ботаническа саадта hонирхолтой үрэ дүн туйлагдаа. Теплицэ дотор таригдаhан үгэрсэ, редис саhанай уhаар уhалагдажа, юрынхидэ орходоо хоёр дахин ехэ ургаса үгөө. Саhанай уhанhаа бологжо үбэлдөө (январьда, саhан доро) таригдаhан таряанhaa хоёр дахин ехэ ургаса абтанаха юм. Тэрэшэлэн поли дээрэхи буртаг үбhэн бэлээр hалаад орхидоггүй байдагынь мэдээжэ. Тэрэнэй иимэ бүхэ голтой байhаниень имагтал саhанай уhанhaa тэжээл абажа байhаарнь тодорхойлмоор. Культурна ургамалнууд хабартаа саhанай уhанай хайлажа, юрын уhан болошоhон хойнонь газарай хүрьhэндэ таригдадаг, hуулгагдадаг гээшэ.

— Саhанай уhа абаха ямар түхеэрэлгэ бииб?

— Энэнь тон бэлэхэн түхеэрэлгэ байха. Юрын тэжээлэй запарник энээндэ hайнаар таараха. Саhа хайлуулхадаа уурал гарахагүй бүтүү амhарта абахада зохид. Үбэлжэлгын эхилхэтэй адли колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ саhанай уhа хэрэглэжэ, туршалга хэхэ гэhэн хүнүүдтэ бидэнэр зүбшэлөөрөө, бодото ажалаараа туhалхаар бэлэмди,— гээд Борис Николаевич хөөрөөгөө дүүргэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ухаалан зохёолгын ба шэнэ юумэ нээлгын комитет «Саhанай уhан хүдөө ажахын адуу малай, ургасын ашаг шэмые дээшэлүүлхэдэ туhатай» гэhэн хүдэлмэринь бүридхэлдэ абтаа гэhэн үнэмшэлгэ Борис Николаевич Родимовта барюулба. Тиимэ хадаа энэ хүдэлмэриие анхаралда абамаар. Зүгөөр Томско областиин хүдөө ажахын органууд оройдоошье хамааргүй, үрэ дүнгүүдэй элирэн гарахые хүлеэжэ байhандань гэмшэхээр.

Н. Лавровский,
«Известия» газетын 1962 оной октябриин 6-най номерhoo абтаба.

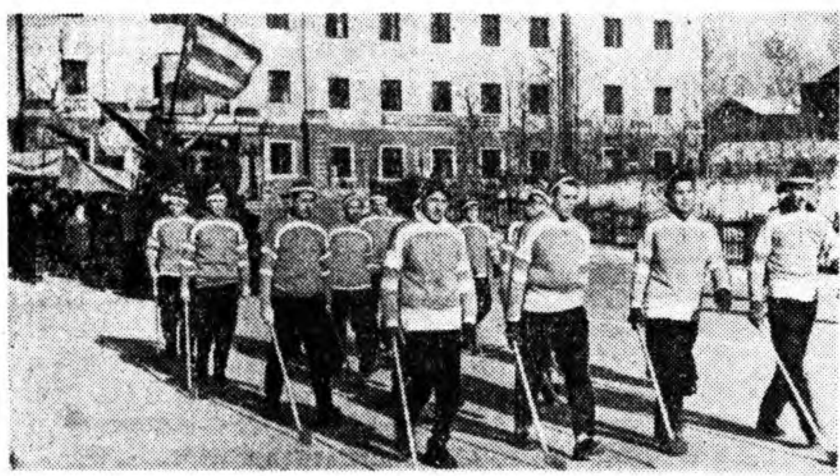

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын спортсменүүд демонстрацида.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Революционерэй нэрээр нэрлэгдэбэ

Революциин тэмсэлдэ ами наһаяа хайрлангүй ябаһан Александр Петрович Вагжановые хэн дуулаагүйб! Бултанда мэдээжэ. 1918—1919 онуудта Буряад орондо Совет засаг байгуулхын түлөө тэмсэл толгойлолсоо. Тэрэ РКП(б)-гэй Прибайкалиин подпольно комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлһэн байна.

Александр Петрович сүлэлгынгөө һүүлээр 1912 ондо Кабанскын аймагай Большая Речка тосхондо ажаһуухаар эльгээгдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэнэй байһан гэр бүтэн зангаараа.

Вагжанов хариин сэрэгэй интервентнэр болон дотоодын сагаан бандидуудай хорото аашя гаргажа байһан хатуу шэрүүн эрхэ байдалда подпольно партийна организаци байгуулһан байгаа. Тэрэ партизан отряд эмхидхэхэ хэрэг толгойлоо.

Ударидажа ябаһан отрядынь сагаан гвардеецүүд, хариин дайсадые бута сохин намналсаа. Гэбэшье Александр Петрович Вагжанов 1919 ондо Шэтэдэ семеновтондо баригдажа, ами наһаяа алдаһан юм.

Буряад орондо Совет засаг байгуулхын түлөө тэмсэлдэ тон ехэ габьяатай байһаниинь хараадаа абажа, мүн тэрэнэй нэрые мүнхэлхэ зорилгоор Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Совет Большe-Реченскэ 8 жэлэй һургуулида Александр Петрович Вагжановай нэрэ үгэбэ.

А. Серебряков.

Д-Д. Будажапов.

Куба, агуу нэрэтэйш

Куба! —
Баруун түбиин харалган соо
Бадаран мандаһан зула.
Гай, тамын хүреэ соо
Ган гаргаһан зула!
«Гал уһанай гашуун зоболон»
Газар дээрэһээ арилаг гэжэ
Габьяа гарган шинии бодоһон
Гайхамшаг Революци хэзээдэ мүнхэ!
Аянга зэдэлүүлһэн эбээрээ
Ангиин дайсадые һүнөөгөөш.
Амгалан сүлөөтэ нэрээрээ
Америкын эзэдые һүрдөөгөөш.
Жадатай нүхэсөхэ баатай
Жабхаланта булад шамтай
Жанжан Фидель Кастро
Жагсаалайш эхиндэ тодороо.
Куба!
Кариб далайдаа Сүмбэр мэтэ
Ханхинама сууряанш холуур хүлгэнэ.
Хазаар һахалайш галта хэтэ
Хашалангай маные хаха зүһэнэ.
Хубисхалта нангин аралдаш,
Хубилашагүй гэгээн аминдаш
Хархис абарга араатан
Хоролхон шунаал саатан.
Дээрэлхүү мистер Кеннедиин
Дээрмэшэ зайгуул сагдаанар
Дэлхэйн дайнай хүншүү унхидан,
Дээгүүршни аюулай задаар самнанал.
Куба!
Арадуудай ашада жаргал өөдэ тэгүүлээд
Арал тоонтынгоо агуу алдарые нэрлүүлээш.
Хадуур һүлдыемнай һажааһан үлзы дайдаш
Холын Буряадай арюун Байгалай түхэлтэй.
Хатуу сагай тохёолдоо һаа орхихогүйлди—найдыш,
Хамгаалжа абарха хүсэн түгэс нүхэдтэйш.
Куба!
Агуу Номгонһоо эхилээд,
Аяар Кариб шэглээд,
Эб һаналаараа шамтай
Эбсэжэ байхаар жагсанхай.
Түгдэршэгүй зэргээ татаабди,
Түрибэлгүй хүсөө матаабди.
Энхын тала—шадалтай
Этигэ,
манда,
Кубамнай!

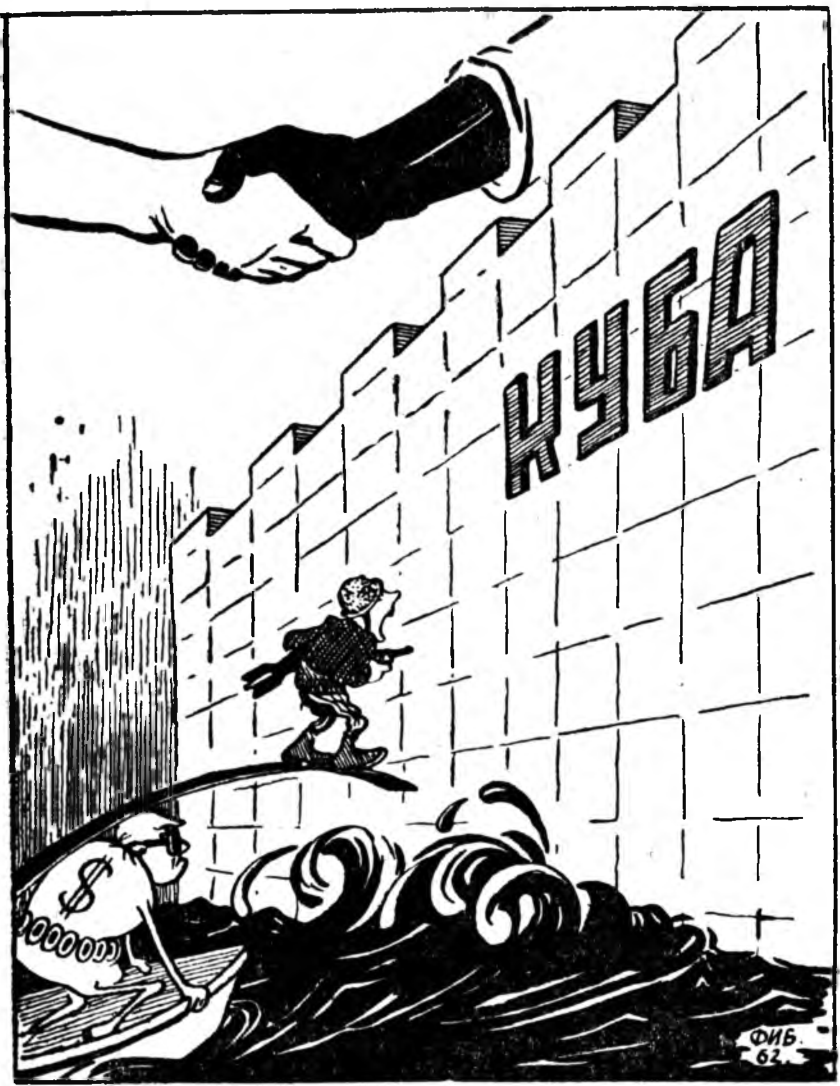

Лотерейн биледүүдые худалдажа абагты!

Ноябриин 17-до тираж болохонь

Энэ жэлдэ шүүбэритэ лотерейн табадахияа гараха байһан туладань, дүрбэдэхи лотерейн тираж, биледүүд дээрэ 1962 оной декабриин 7-до гэжэ хэлэгдэһэн ёһоороо бэшэ, харин 1962 оной ноябриин 17-до болохонь.

Дүрбэдэхи тиражда бүхы дээрээ 840000 түхэригэй 4480000 шүүбэринүүд наадагдаха юм. Тэрэ тоодо 56 «Москвич», «Запорожец» автомобильнууд, 336 мотоцикл болон мотовелосипедүүд, 168 пианино, 1228 холодильнигууд, хубсаһа угаадаг 1512 машинанууд, 4536 ковёр болон бусад үнэтэ сэнтэ юумэнүүд байха.

Шүүһэн биледүүдэй мүнгые болон шүүһэн юумэнүүдэй орондо үгтэхэ мүнгые нөөсэлгын кассанууд түлэхэ байна.

Урдань гаргагдаһан лотерейн биледүүдээр манай республикын олохон хүнүүд элдэб үнэтэ сэнтэ юумэнүүдые шүүгээ һэн. Нёдондо жэлдэ Мухар-Шэбэрэй, Захааминай аймагуудта болон Улаан-Үдэ городто гурбан «Москвич» автомашинанууд тудалдаһан байна.

Мүнөө жэлдэ Яруунын аймагай Витимэй агнууриин ажахын хүдэлмэришэн Воротников Дмитрий Афанасьевич «Запорожец» автомобиль шүүгээ һэн.

Һүүлшын үедэ манай республикын хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад хамтаржа билет абадаг гуримтай болонхой. Захааминай аймагай Баян голой худалдаа наймаанай таһагай начальник нүхэр Цызмак гэгшэ манай хүдэлмэрилэгшэд хамтаржа билет абадаг болонхой гэжэ бэшэнэ. Энэ жэлдэ тэдэнэй 90 түхэригэй билет худалдажа абахадань, 28 шүүбэри тудаа, тэрэ тоодо 150 түхэриг сэнтэй «Саратов-2» гэһэн холодильник дайралдаа.

Тэдэнэй жэшээгээр Баян голой һургуулиин багшанар хамтаржа 48 түхэригэй биледүүдые худалдажа абаад, 184 түхэригэй юумэ шүүгээ. Тэрэ тоодо 84 түхэригэй оёдолой машина болон бусад юумэнүүд дайралдаа һэн.

Шүүбэридэ тудаагүй биледүүдэй мүнгэн гүрэнэй бюджедтэ орожо, ажалшадай ажаһуудалай хэрэгтэ зорюулагдана.

«Аза талаантай» биледүүдые худалдажа абахаяа бү мартагты!

Ж. Ринчинов,
гострудсберкассын, госкредидэй Управлениин начальник.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной ноябриин 11.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҺУРАЛСАЛ

Хүдэлмэришэн залуушуулые найман жэлэй һургуулитай болгохо гэһэн тогтоолтой танилсаад, Саянай совхозой гурбадахи отделениин Могой горхоной һү һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд хоёр жэлэй турша соо ажалһаа һамшангүй 7-8 классай эрдэмтэй болохо гэжэ шиидээд, парткомдоо хандаһан байгаа.

Энээниие хаража үзөөд, совхозой партком хоёр жэлэй һургуули нээхэ, коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байгаа тус фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха гэһэн юм.

Эндэхи фермэдэ 23 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэй 15-ниинь һаалишад, бэшэниинь малшад болоно. Үдэрэй 3-һаа 6 саг болотор, удаань—үнеэдэ һааһанай һүүлээр—9-һөө 11 саг болотор номоо үзэхөөр шиидэбэ. Эдэнэрэй олонхинь 5-6 классай һургуулитай залуушуул. 1965 ондо хүдөөгэй бүхы залуушуулые 8 жэлэй эрдэмтэй болгохо гэжэ партиин Программа дотор заагданхай. Энээниие бэелүүлэн, эндэхи залуушуул юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэнь. Арадай гэгээрэлэй таһаг Хэрэнэй дунда һургуулиин хэдэн багшанарта эдээниие даалгажа үгэһэн байна. Иигэжэ шэнэ һургуулиин хэшээл мүнөө эхилэнхэй.

Коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байгаа коллективэйхидэй эрдэм һургууляа дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь совхозой дирекци, партком, хүдэлмэришэнэй комитет ехэ анхарал табина, эдэнэрые бүхы хэрэгсэлээр хангана. Номоо үзэхэ гэр, парта, стул, самбар гэхэ мэтэ булта бэлдэгдэнхэй. Дээдэ эрдэмтэй, эдэбхитэй багша Б. С. Егодуров энэ һургуулиие даагшаар томилогдоод, ехэ хэшээл оролдолготойгоор ажалаа ябуулжа эхилээ. Октябриин 7-до һургуулиинь хонхо түрүүшын хэшээлэй эхилһэн дохёо үгэбэ.

Фермын залуушуул һураха дуратай байһанаа элирхэйлбэ. Найман жэлэй эрдэмтэй болоод, хүдөө ажахын техникумдэ заочноор һурахабди гэжэ түрүүшын хэшээл дээрээ эдэнэр мэдүүлээ.

Энээнһээ урда тээ тус фермэ гээгдэлтэй ябаһан аад, оролдолгын ашаар түрүү зэргэдэ гараба. Һү һаали элбэгжээ. Мүнөө эдэнэр совхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Оролдосото ажалаараа бүхы һаалишадынь коммунис нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь лабтай.

Жэмһэгэй дунда һургуулиин дэргэдэ үдэшын дунда һургуули нээгдэхэнь. Эчэнь эдэбхитэд- багшанарай хүсөөр хүдэлхэ юм. Үдэшын һургуулида совхозой 80 гаран залуушуул һураха. Эдэнэрэй дунда һаалишад, механизаторнууд, шофёрнууд, бригадирнууд болон бэшэ мэргэжэлтэд бии. 5—6—7—8—9—10 классууд эмхидхэгдэнхэй. Эндэ заахын тула эрхим багшанар Е. Р. Бильгаева, С. И. Рампилова, Л. Г. Харлова, В. М. Усольцева, С. Г. Алексеева болон бусад томилогдоо.

Элэ һургуулинуудые һайнаар хүдэлгэхын тулада совхозой партком, хүдэлмэришэнэй комитет бүхы хэмжээ абаха юм.

Г. Балдуев,
Түнхэнэй Саянай совхозой хүдэлмэришэнэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Загаһашад үгэдөө хүрэбэ

Республикымнай загаһашад Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойе ажалай ехэ бэлэгээр угтаба. Тэдэнэр арба һарынгаа түсэбһөө гадуур 17700 центнер загаһа баряа. Октябриингаа түсэб 197 процент дүүргэһэн байна. Загаһанай промышленностиин предприятинууд загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 1-дэ 120,4 процент дүүргэбэд. 1962 оной эхиндэ социалис уялга абахадаа, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 1000 центнер загаһа барихабди гэһэн байгаа. Тэрэ уялгаяа 8 дахин үлүүлжэ дүүргэбэ. Энэнь Буряадай загаһашадай ажалай гайхамшаг амжалта болоно.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Кабанскын загаһашад ябаһаар. Эдэнэр жэлэйнгээ түсэб аяар августда дүүргээд, даабариһаа гадуур 10000 гаран центнер загаһа баринхай. Нижне-Ангарскын загаһанай комбинат жэлэйнгээ түсэб ок[...] һарада, Усть-Баргал[...] загаһанай комбинат[...] риин 2-то дүүргээ. Тэ[...] лэн Кабанскын «Ба[...] Карл Марксын нэрэ[...] «Прибайкалец», «40 ле[...] тября» колхозууд жэ[...] гээ түсэб болзорһоонь [...] дүүргэһэн тухайдаа м[...] сэһэн байна.

Байгша оной II, III [...] талай социалис мүрыс[...] дүнгөөр Карл Марксы[...] рэмжэтэ колхоздо Бу[...] лай АССР-эй Министр[...] дэй Соведэй, совнарх[...] нэгэдэхи мүнгэн шан, [...] жуулгын Улаан туг ба[...] лагданхай. Абаһан соци[...] уялгаяа дүүргэлтэ бо[...] республикын загаһаша[...] лоон жэлэй түсэбөөр [...] ондо баригдаха гэжэ х[...] лагдаһан хэмжээндэ [...] жэл хүрэхын түлөө тэм[...] байна.

И. Артюн[...]

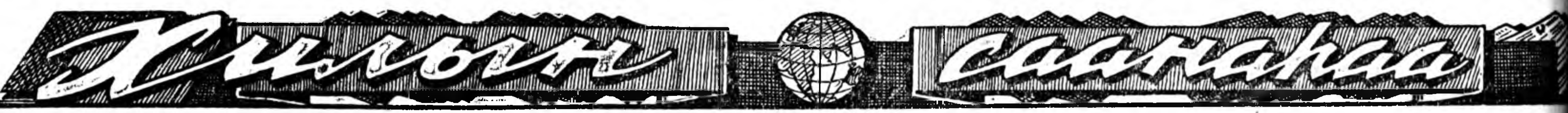

ГАДААДЫН ОРОНУУДТА ОКТЯБРИИН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙ ҮРГЭНӨӨР ТЭМДЭГЛЭГД[...]

Агууехэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ойе бүхы түрүү хүн түрэлтэн манай ороной арадуудтай хамта һайндэрлөө. Социализмын тугууд доро жагсаад дабшажа ябаһан оронуудай ажалшад ажалай амжалтануудые туйлажа һайндэрые угтаа, Октябриин Эхэ оронтой хани барисаагаа бэхижүүлхээр, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө Советскэ Союзтай хамта тэмсэхээр хүсэд шиидэнги байһанаа митингнүүд болон суглаанууд дээрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Октябриин 45 жэлэй ойе болгар арад ажалай болон политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. БКП-гэй VIII съездын боложо байһан үедэ мүнөө жэлдэ энэ һайндэр болобо. БКП-гэй съезд хадаа болгар арадай ажабайдалдахи элитэ ехэ ушар мүн.

Софида Сентябриин 9-нэй түүхэтэ талмай дээрэ олон түмэн ажалшадай һайндэрэй жагсаал боложо, совет арадтай болгар арадай аха дүүгэй хани барисаатай байһые эли тодоор харуулаа. БКП-гэй VIII съездэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй делегаци энэ баяр дээрэ байлсаа. Варна, Пловдив, Русе болон бусад городуудта ажалшадай жагсаал болоһон байна.

Пекиндэ «Хуйажэньтан» гэжэ зал соо Хитадай ниислэлэй олониитын баярай суглаан болоо. Октябриин революциин 45 жэлэй ой тухай КПК-гэй ЦК-гай гэшүүн, хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо У Юй-чжан элидхэл хээ. Ойдо зорюулагдаһан митингнүүд Пекинэй олон завод, фабрикануудта, һуралсалай газарнуудта үнгэргэгдөө.

Агууехэ Октябриин алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай суглаанда баатарлиг Кубын ниислэл—Гаванын олон мянган хүн зон хабаадалсаа. Республикын президент Освальдо Дортикос, Кубын нэгэдэмэл революционно организацинуудай национальна хүтэлбэриин гэшүүд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян президиумдэ һуугаа.

Ноябриин 7-ной үдэрые Кубын арад өөрынгөө һайндэр шэнгеэр тэмдэглээ. Ажалшадай ехэ суглаанууд орон дотор хаа хаанагүй болоһон байна. Эб найрамдалай, бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдалай, бүрин эрхын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай тусгаар үүргэ дүүргэдэг байһые үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ. Кубын болон совет арадуудай хоорондохи хани барисаан бата бэхи. Советскэ Союз Кубын ёһотойл ханинь болоно гэжэ Кубын арад энэ гайхамшагта үдэртэ үшөө дахин нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

Агууехэ Октябрьда алдар соло! Октябриин революциин мүнхэ үзэл суртал мандаха болтогой! гэһэн үгэнүүдые Польшын бүхы ажалшад дурдаһан байна. Эдэ үгэнүүд бүхы орон дотор үнгэргэгдэһэн суглаанууд, уулзалганууд болон һайндэрэй үдэшэнүүд дээрэ хэлэгдээ, Польшын газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ бэшэгдээ. Варшава, Краков, Поронино болон Белый Дунайцдахи Ленинэй музейнүүдтэ эдэ үдэрнүүдтэ хүнүүд олоороо ороо. 50 жэлэй урда тээ агууехэ Ленинэй ажаһууһан, ажаллаһан газарнуудта Октябриин ойн үдэр ажалшад ошоһон байна.

Октябриин һайндэр Чехословакида чехословацко-советскэ хани барисаанай һарын эхилэлгэтэй тохёолдоо. Ниислэлэй Староместскэ талмай дээрэ һайндэр гол түлэб үнгэржэ, олон зуу мянган прагынхидай хабаадалгатай ехэ жагсаал болоо. Жагсаалда хабаадагшад ЧССР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые халуунаар амаршалаа. Совет арадые аха дүү ёһоор амаршалһан бэшэгые жагсаалда хабаадагшад нэрьемэ альга ташалган доро баталан абаа. Энэ бэшэг хани барисаанай болон эб найрамдалай эстафетэдэ хабаадагшадта дамжуулан үгтөө. Тэдэнэр чехословацко-советскэ хилэ тээшэ ошохо байна.

ГДР-эй бүхы округуудай ажалшадай түлөөлэгшэд баярай заседанида хабаадалсахаяа ноябриин 6-да Берлиндэ ерээ. Гитлеровскэ фашизмда эсэргүү тэмсэлэй үедэ наһа бараһан баатарлиг совет сэрэгшэдэй дурасхаалые ёһолон хүндэлхын тула олон түмэн берлинэйхид Трептов болон Панков шадар ноябриин 7-до ерээ. Трептов-парк соо совет сэрэгшэдтэ зорюулан бодхогдоһон ехэ памятнигай дэргэдэ СЕПГ-гэй ЦК-гай, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Арадай Палатын Президиумэй зүгһөө, предприяти болон эмхи зургаануудай олон тоото коллективүүдэй зүгһөө веногууд табигдаа. Берлиндэхи советскэ посольстводо ГДР-эй бүлэг хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад гайхамшагта үдэртэй дашарамдуулан ороһон байна.

Агууехэ Октябриин революци хүн түрэлтэнэй обществын, тусхайлбал Индонезиин арадай хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлээ, энээниие Индонезиин национальна революци гэршэлжэ үгэнэ гээд Октябриин 45 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Индонезиин нэгэдэхи министрэй орлогшо Хайрул Салех гэгшын хэһэн амаршалгын мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ мэдүүлгые Джакартын газетэнүүд толилоо. Шэнэ ажабайдал зохёон байгуулжа байһан совет арадай толотомо амжалтануудые Индонезиин арад ехэ баяртайгаар ажаглан хаража байдаг.

Ниитын организацинуудай, политическэ партинуудай ехэ митинг Бирмын ниислэл Рангунда боложо, мэдүүлгэ баталан абаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Октябриин 45 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, бидэнэр буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай эрилтэ хэнэбди, колониальна гуримые хүсэдөөр усадхахын түлөө, сэрэгэй баазануудые, сэрэгэй бүлэглэлнүүд болон договорнуудые усадхахын түлөө, бүхы арсалдаата асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхын түлөө эрид шууд тэмсэл хэхые уряалнабди. Империалистнуудай харата һанаашалганууд Советскэ Союзай хүсэлэл оролдолгын ашаар таһалдуулагдаа гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

45 жэлэй урда тээ дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөөгэй тугые үргэһэн арадта баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхэ гээшэ өөһэдымнай уялга гэжэ тоолодог хүнүүд Арабуудай Нэгэдэмэл Республикаһаа олон тоото бэшэгүүдые болон телеграммануудые эдэ үдэрнүүдтэ Москва эльгээгээ. Революциин 45 жэлэй ойтой дашарамдуулан, совет арадые амаршалнабди. Энэ гайхамшагта үдэртэй дашарамдуулан, бүхы хүн түрэлтэниие амаршалнабди гэжэ Египедэй элитэ уран зохёолшо, журналист Мухаммед Мандур бэшэнэ.

Парижай спортын ордоной үужам ехэ зал соо ноябриин 6-да олон мянган хүн зон сугларжа, баярай митинг болоо. Франциин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд, олониитын элитэ ажал ябуулагшад президиумдэ һуугаа. Франциин Коммунис партиин политбюрогой гэшүүн Ж. Бермерш ехэ элидхэл хэһэн байна. Совет гүрэнэй ябажа гараһан алдарта зам тухай, дэлхэйн түүхын хүгжэлтэдэ коммунизмын үзэл сурталай мүнөө үедэ шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг болоһон тухай энэ эхэнэр сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Даниин Коммунис партиин үүсхэлээр бүхы орон дотор баярай суглаанууд үнгэргэгдөө. Тусхайлбал Копенгагенда, бусад портовой болон промышленна городуудта иимэ суглаанууд болоо.

Олониитын организацинуудай суглаан Уругвайн ниислэл Монтевидеодо боложо, Уругвайн компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Родней Арисменди дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Уругвайн болон совет арадуудай хани барисаае, Кубын революцитай һанал нэгэдэлгые, эб найрамдалда дуратай арадуудай бата нэгэдэлые энэ суглаан харуулаа. «Пуэбло Унидос» гэжэ хэблэл алдарта ойтой дашарамдуулан, В. И. Ленинэй зохёолнуудай гурбан томтой суглуулбариие барлан гаргаа.

Агууехэ һайндэртэ зорюулагдаһан суглаанууд болон митингнүүд Мексикын олон городуудта болоо. Мехико городто ехэ митинг боложо, Мексикэ Росси хоёрой [...]до соёл культурын хол[...]гуулха институдай түр[...] Мануэль Меса элид[...] Совет арад научна со[...]да үндэһэлдэг полити[...]лүүлэн, хүн түрэлтэнэ[...] Ленинэй сэсэн мэргэ[...]лаар зоригжон, бүхы[...] шээлнүүдые дабажа, [...] дээрэхи түрүүшын [...] гүрэниие байгуулаа. [...] эсэргүүгээр Хойто А[...] империалистнуудай эз[...]римхэй аашя гарг[...] уламжалан тохёолдо[...]шон байдалда Совет[...] бүхы дэлхэй дээрэ эб [...]дал хамгаалхаар [...] байһанаа гэршэлэн х[...] гэжэ Октябриин рево[...] 45 жэлэй ойн гүйсэ[...] бидэнэр тэмдэглэнгүй [...] шадахагүй байнабди [...]са хэлээ.

Румыниин, Вьетнам[...]мократическа Респ[...] Венгриин, Монгол [...] Республикын, Афга[...] Бразилиин, Венесуэл[...]гиин, Голландиин бо[...] түбинүүдэй бусад ол[...]нуудай олониитэ Ок[...] алдарта ойе баяр ба[...]тайгаар тэмдэглээ.

***

Советскэ Союзһаа [...] оронуудта байдаг пос[...]нууд болон түлөөлэл[...]гаануудта Агууехэ О[...] социалис революции[...]лэй ойтой дашарамд[...] ехэ уулзалганууд бо[...] (Т[...]

БОЛГАРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. **Бургас город шадар нефть шанаржуулдаг хүсэтэ завод баригдажа байнхай. Тус завод газолин, дизельнүүдтэ, реактивна двигательнүүдтэ хэрэглэгдэхэ түлишэ, мазут, керосин, бусад нефтепродуктнуудые гаргаха юм. Заводой түрүүшын ээлжээн ерэхэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ. Зураг дээрэ: барилгын юрэнхы түхэл янза.**
«Болгариин фотографиин» — ТАСС-ай фото.

ЮНЕСКО-гой генерал[...] конференци нээгдэб[...]

ПАРИЖ, ноябриин 9. (ТАСС). ЮНЕСКО-гой (Гэгээрэлэй, наукын, соёл культурын асуудалнуудай талаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци) генеральна конференци мүнөө үглөөгүүр эндэ нээгдээ.

Дэлхэйн зуу гаран оронһоо ерэһэн 600 шахуу делегат, тэрэшэлэн ООН-һоо болон бусад уласхоорондын, правительстванууд хоорондын организацинуудһаа ерэһэн зуу гаран ажаглагшад ЮНЕСКО-гой генеральна конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. С. К. Романовский түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци, А. Г. Бондарь түрүүтэй Украинын ССР-эй делегаци, Г. Я. Киселев түрүүтэй Белоруссиин ССР-эй делегаци 12-дохи сессидэ хабаадагшадай дунда бии.

ПАРИЖ, ноябриин 9. (ТАСС). Конференциин нэрэ дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевһоо амаршалгын бэшэг абтаа гэжэ [...] ЮНЕСКО-гой XII ге[...] конференциин нэ[...] һүүлээр уданшьегүй [...] шэ Аклилоу Абтевол[...]пи) мэдээсээ.

Сессидэ хабаадаг[...] хоорондын элдэб ор[...]нуудһаа ерэһэн аж[...] журналистнууд, энгэ[...] Советскэ правитель[...] гойлогшын бэшэгые [...] тайгаар шагнажа, ал[...] угтаһан байна.

Амаршалгын бэшэ[...] СССР-эй Министр[...] ведэй Түрүүлэгшэ [...] таанадай зүгһөө [...] хүргэхыемни господ[...] сидэ хабаадагшад, [...] зүбшөөгыт. Энэ мана[...]лангые, тэрэшэлэн ми[...] халангые түрүүлэгш[...]то дамжуулхыень со[...] легациие гуйнаб гэж[...]лоу Абтеволд хэлээ.

Редакторай орло[...]
М. Н. Н[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 3[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор[...] ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и [...] — 24-74, сельского хозяйства и советского строительст[...] промышленности, транспорта, информации — 35-14, [...] литературы и искусства — 34-05, писем и рабселькор[...] отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалтер[...] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...] Бурятской АССР.
Н00604. Зак. № [...]